

ירושלים, אוגוסט 1995

אין דין ואין דיין:

ענישה ללא משפט, חטיפה, מעצר בלתי-חוקי
ועינויים של פלסטינים תושבי הגדה המערבית
בידי מנגנון הביטחון המסכל הפלסטיני

בְּצֵלֶם

מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים

ירושלים, אוגוסט 1995

אין דין ואין דיין:

**ענישה ללא משפט, חטיפה, מעצר בלתי-חוקי
ועינויים של פלסטינים תושבי הגדה המערבית
בידי מנגנון הביטחון המסכל הפלסטיני**

בְּעֵלָם

מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים

בִּצְלֵם

מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים

רחוב עמק רפאים 43 (קומה שניה), ירושלים 93141

טלפון 617274, 02/617271, פקסי 02/610756

e-mail: btselem@actcom.co.il

BTSELEM - The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories

43 Emek Refaim St. (Second Floor), Jerusalem

Tel. 02/617271, 617274, Fax. 02/610756

e-mail: btselem@actcom.co.il

"بتسيلم" مركز المعلومات الاسرائيلى لحقوق الانسان في الاراضي المحتلة

شارع عمقان 43، (الطابق الثاني) القدس 93141.

تلفون 617274\1-617274. فاكس 610756-2.

e-mail: btselem@actcom.co.il

דו"ח בצלם מסי' 13

ISSN 0793-5196

תחקיר וכתובה: באסם עיד, איתן פלנר

גביית עדויות:

באסם עיד

סיוע בתחקיר:

יזהר באר, יובל גינבר, שלי כהן, שירלי
ערן, נגה קדמן, יעל שטיין

עריכה גרפית:

דינה שר

• תודה לארגון מבט לשלום על עזרתו

צוות בצלם והנהלתו:

יו"ר ההנהלה: גילה סבירסקי

חברי ההנהלה: הרב אהוד

בנדל, ד"ר דפנה גולן, ד"ר מנחם הופנונג,

ד"ר אילנה המרמן, רני טלמור, פרופ' פול

מנדס-פלור, פרופ' אבישי מרגלית, עו"ד

אביגדור פלדמן, אסעד ריאנס, ויקטור

שם-טוב

מנב"ל: יזהר באר

חברי הצוות: פואד אבו חאמד,

אהרון בק, סלינה גומס, איריס גילר, יובל

גינבר, שמואל דוד, שלי כהן, באסם עיד,

שירלי ערן, איתן פלנר, נגה קדמן, צבי

שולמן, יעל שטיין, איריס תמיר

תוכן

9	א. מבוא
11	ב. מנגנון הביטחון המסכל ופעילותו בגדה המערבית
14	ג. הפרות זכויות האדם בידי מנגנון הביטחון המסכל
17	1. ענישה ללא משפט
18	2. חטיפה, מעצר בלתי-חוקי ושלילת זכויות עצורים
21	3. עינויים והתעללות בחקירה
26	ד. רקע משפטי
26	1. חובתה של הרשות הפלסטינית לכבד את זכויות האדם
27	2. המשפט הבינלאומי
29	3. החוק הירדני
30	ה. אחריות ישראל להפרות זכויות האדם בידי מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית
33	ו. מסקנות
35	ז. המלצות
35	1. הרשות הפלסטינית
36	2. ישראל
37	ח. נספחים

"באשר לנושא זכויות האדם, לכל אחד, כולל הישראלים, יש זכות לחקור את אנשיי. לעולם לא ניתן לשום יחס בלתי-נאות להתרחש בלתי-הכלא שלנו".

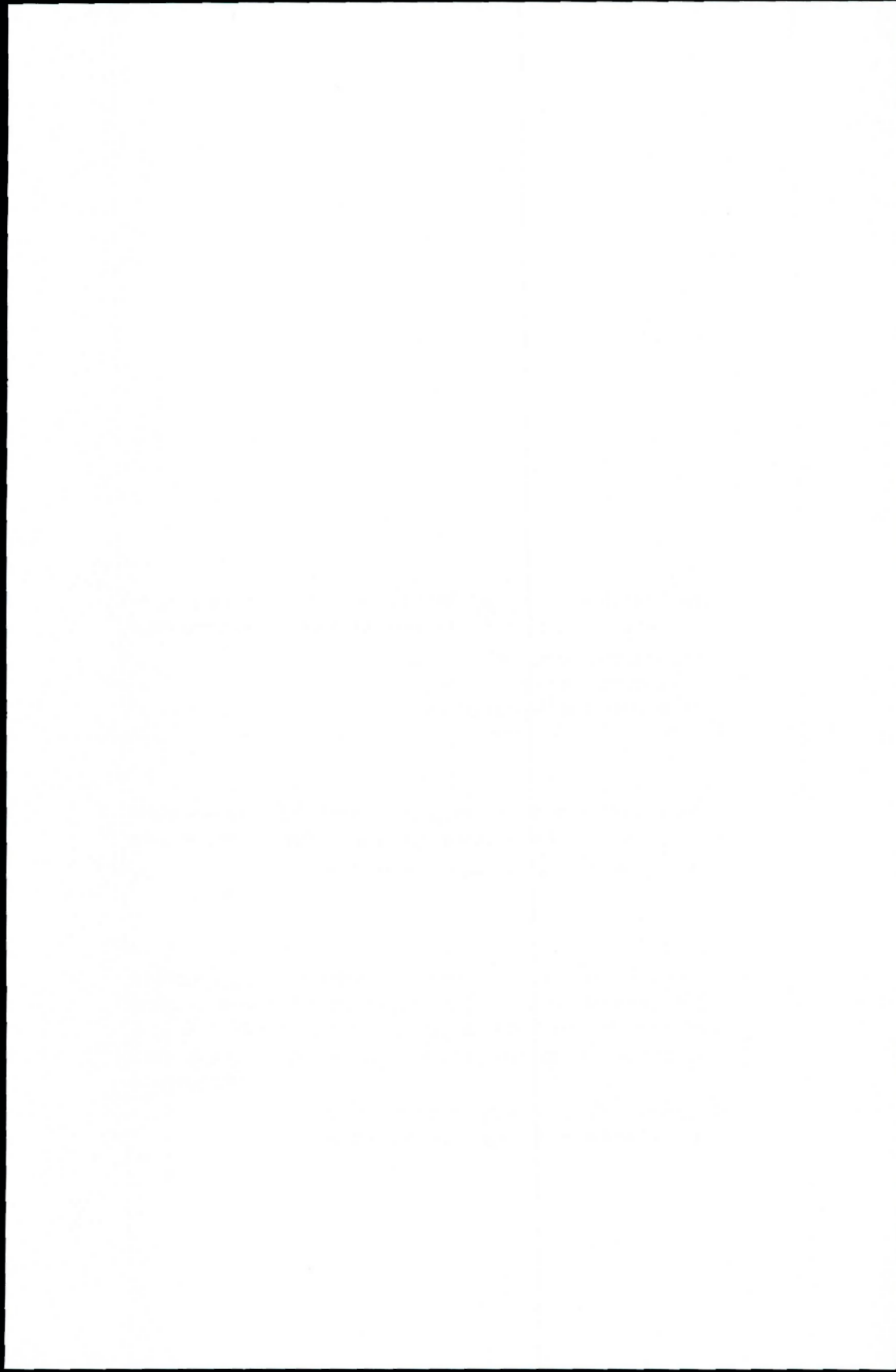
– גייבריל רג׳וב, ראש מנגנון הביטחון המסכל של הרשות הפלסטינית בגדה המערבית.
The Jerusalem Post Magazine, 19.5.95

"אם נשיג פרטנר להסכם עם הפלסטינים, הם ינהלו את ענייני הפנים שלהם בלי בג"צ, בלי בצלם ובלי ארגוני אמהות או אבות למיניהם [...]"

– יצחק רבין, ראש ממשלת ישראל. על המשמר, 3.9.93

"מאז החקירה אני רוצה להתאבד, כי החקירה ביריחו סיבכה אותי בכפר בגלל שהאנשים שהסגירו אותי מפיצים שמועות על-כך ששכבתי עם אחותי [...]. שבוע אחרי ששחררתי מיריחו, האבא של אשתי הגיע לבית שלי ולקח את אשתי. היום אני לא רואה את אשתי ולא את בני עודה, בן תשעה חודשים. זה כל הסיפור שלי".

– מתוך עדותו ל**בצלם** של מ.ד., תושב מזרח ירושלים, שנחקר על-ידי אנשי מנגנון הביטחון המסכל ביריחו

א. חיבוא

מנגנון הביטחון המסכל הוא אחד מזרועות המשטרה הפלסטינית. אנשי מנגנון זה נוהגים, כדבר שבשיגרה, לחקור תושבים פלסטינים מרחבי הגדה המערבית. לעיתים מתבצעות החקירות באזור מגוריהם של התושבים, ובמקרים אחרים הם מוזמנים ליריחו או נלקחים לשם בכפיה. נגד העצורים מועלות לדוב חשדות בגין ביצוע עבירות פליליות כגון סחר בסמים או גניבות, בגין ביצוע מה שנחשב על-ידם לעבירות מוסר כגון זנות או קיום יחסי מין מחוץ למסגרת הנישואין ובגין שיתוף פעולה עם שלטונות ישראל.

מנגנון הביטחון המסכל ממלא היום במידה רבה את החלל שנוצר בשטחים בשל חוסר תפקודן של מערכות אכיפת החוק שבאחריות השלטון הישראלי בתחום הפלילי בתקופת האינתיפאדה ואף לפנייה. כל תקופת השלטון הישראלי עוסקים כוחות הביטחון בדיכוי גילויי ההתנגדות של הציבור הפלסטיני לכיבוש הישראלי, ומזניחים את אכיפת החוק בתחום הפלילי. בתקופת האינתיפאדה, מילאו חלל זה, באופן חלקי, פעילי ארגונים פלסטיניים בשטחים שעסקו לשיטתם באכיפה של כללי מוסר וסדר ציבורי. פעולות אלה נעשו לעיתים קרובות תוך הפרה בוטה של זכויות האדם.¹ מאז "הסכם בדבר רצועת עזה ויריחו", שנחתם בקהיר בין ישראל לאש"ף ב-4.5.94 (להלן: הסכם קהיר), נטלו על עצמם אנשי מנגנון הביטחון המסכל את הטיפול בתחום זה, בנוסף לפעולותיהם האחרות.

פעולות השיטור של אנשי מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית מהוות חריגה חמורה מסמכותם. הסכם קהיר מגביל את סמכויות הרשות הלאומית הפלסטינית בתחום ביטחון הפנים לשטחים שבתחום שיפוטה בלבד. בהסכם נאמר כי:

[המשטרה הפלסטינית] תהיה אחראית לסדר הציבורי ולביטחון הפנים בתוך תחום הסמכות של הרשות הפלסטינית [...] ².

אמנם, מאז הסכם קהיר הועברו לרשות הפלסטינית מספר סמכויות אזרחיות בגדה המערבית, אך במסגרת העברה זו נקבע במפורש כי אין מדובר בהרשאה להפעלת כוח חמוש בשטחי הגדה המערבית אלא בהעברת סמכויות אזרחיות בלבד.³ בעת כתיבת

-
1. ר' **בצלם**, **משתפי-הפעולה בשטחים בתקופת האינתיפאדה: הפרות ופגיעות בזכויות אדם**, ירושלים, ינואר 1994, עמ' 24 ואילך.
  2. סעיף 1(3) בנספח 1 (הדגשה של **בצלם**). כמו כן, קובע ההסכם בסעיף 1(1) לנספח III כי: סמכות השיפוט הפלילית של הרשות הפלסטינית חלה על כל העבירות המתבצעות באזורים שבתחום הסמכות הטריטוריאלית שלה (הדגשה של **בצלם**).
  3. בהסכם העברת הסמכויות שנחתם ב-29.8.94, מפורטות הסמכויות שהועברו לרשות הפלסטינית בתחומים חינוך ותרבות, בריאות, רווחה, תיירות ומיסוי. על-פי ההסכם: הרשות הפלסטינית רשאית להסמיק פקידים בכל אחד מן התחומים לפעול כפקחים אזרחיים ולפקח על הציות לחוקים ולתקנות. משגיחים אלה אינם מהווים משטרה, ואינם יכולים לשאת נשק, ללבוש מדים או להתארגן ביחידה מרכזית [...] .
- משרד החוץ, ירושלים, הסכם העברת סמכויות – עיקרים, מסמך 1153359 (תרגום של **בצלם**).

דו"ח זה, אם כן, האחריות המלאה לביטחון הפנים בכל חלקי הגדה המערבית, להוציא את יריחו, נמצאת עדיין בידי ישראל.

דו"ח זה בוחן את פעולות השיטור שמקיים מנגנון הביטחון המסכל של הרשות הפלסטינית בגדה המערבית. מעדויות שנמסרו ל**בצלם** אשר עליהן מבוסס דו"ח זה, עולה תמונה חמורה של פגיעה בזכויות האדם של פלסטינים תושבי הגדה המערבית, שנחשדו על-ידי מנגנון הביטחון המסכל בביצוע עבירות שלא בתחומי הרשות הפלסטינית. הפרות אלה כוללות ירי ברגליים, חטיפות, מעצרים בלא צו למשך תקופה ארוכה ובלא כל פיקוח שיפוטי ועינויים קשים הכוללים מכות, קשירות מכאיבות, השפלות ואיומים, מניעת שינה ומניעת טיפול רפואי.

בדו"ח מובא פרק משפטי הדרן בחוקיות הפעולות הללו על-פי המשפט הבינלאומי המחייב את הרשות הפלסטינית ביריחו, וכן ניתוח של אחריות הרשות הפלסטינית והשלטון הישראלי למעשים המתוארים בדו"ח.

בדו"ח זה נעשה לעיתים קרובות שימוש במונח מעצר, זאת למרות שברבים מהמקרים המובאים בו, התלוו האנשים לאנשי מנגנון הביטחון המסכל מבלי שהובהר להם כי הם עצורים ואחרים נחטפו באיומי נשק. לאיש לא הוצג צו מעצר ולרובם לא נמסרה העילה למעצר. חלקם לא נלקחו למתקן מעצר רשמי. השימוש שנעשה בדו"ח במונח מעצר אינו מצביע על חוקיות ההליך, ונעשה בהעדר מינוח מתאים יותר.

ב. מנגנון הביטחון המסכל ופעילותו בגדה המערבית

מנגנון הביטחון המסכל הוא אחד מזרועות המשטרה הפלסטינית, אשר הקמתה נקבעה בהסכם קהיר. בסעיף 18(1) להסכם נאמר:

על מנת להבטיח סדר ציבורי וביטחון פנימי לפלסטינים ברצועת עזה ובאזור יריחו, תקים הרשות הפלסטינית כוח משטרה חזק [...].

בסעיף 23(2) בנספח I להסכם מפורטים תפקידי וחובותיה של המשטרה הפלסטינית, ביניהם שמירה על ביטחון הפנים והסדר הציבורי, הגנה על הציבור ועל רכושו ונקיטה בכל האמצעים הדרושים למניעת פשעים.

בראש מנגנון הביטחון המסכל עומד עמיד (בריגדיר ג'נרל) מסבאח סאקר. עקיד (קולונל) גיבריל רג'וב עומד בראש מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית, ועקיד מוחמד דחלאן עומד בראש מנגנון הביטחון המסכל בעזה.

היקף סמכויותיו של מנגנון הביטחון המסכל אינו ברור, משום שהרשות הפלסטינית לא פירסמה אף צו המסדיר אותן. בפועל, גוף זה עוסק בתחומים רבים, כגון פעילות מודיעינית, יישוב סכסוכים בין תושבים, מעצרים וחקירות.

מכוח הסכם קהיר מוגבלת, כאמור, פעילותו של מנגנון הביטחון המסכל לתחומי האוטונומיה. ואמנם, באופן רשמי, ובמיוחד בהתבטאויותיהם בתקשורת הישראלית, מקפידים קצינים בכירים במנגנון הביטחון המסכל להכחיש כי הם פועלים בתחומי הגדה המערבית מחוץ ליריחו, וטוענים, פעם אחר פעם, כי אלה הפועלים בגדה המערבית הם אנשי פתח ולא אנשי מנגנון הביטחון המסכל. כך למשל, במכתב תשובה ל**בצלם** בנושא זה, כתב רג'וב:

אין כל נוכחות של כוחות מנגנון הביטחון המסכל מחוץ לתחומי הרשות הלאומית הפלסטינית. הנוכחות היחידה הקיימת בגדה המערבית, מורח ירושלים ובכל מקום, היא נוכחותה של תנועת פתח, עמוד השדרה של אש"ף, בראשות הנשיא יאסר ערפאת.⁴

---

4. מכתב **לצלם** מגיבריל רג'וב מה-26.7.95 (ר' נספח מס' 4). דברים דומים אמר רג'וב בראיון לעיתון "ידיעות אחרונות": "[...] המודיעין המסכל הפלסטיני פועל רק ביריחו. בגדה ובירושלים פועלים אנשי הפת"ח, שפעילותם פרושה על פני כל העולם. פת"ח הוא אשר עשה את ההסכם עם ישראל, ופעילותו לגיטימית". רוני שקד, "רג'וב מלך הגדה", **ידיעות אחרונות**, 23.9.94. להכחשות נוספות של רג'וב כי מנגנון הביטחון המסכל פועל בגדה המערבית, ר' גם **מעריב**, 19.9.94; **ירושלים**, 27.1.95 ו-19.5.95, *The Jerusalem Post Magazine*.

בראיון לעיתון "הארץ" הסביר דובר מנגנון הביטחון במסכל ביריחו, עבד עלון, כי מנגנון זה אינו פועל באופן רשמי בתחומי הגדה המערבית, שכן תהיה בכך "הפרה של הסכם אוסלו". הוא הוסיף:

אינני מכחישי את נוכחותנו כ"פתח" בכל עיר ובכל שכונה, מחנה פליטים וכפר, אבל איננו יכולים להיות נוכחים בגדה באופן רשמי, ומחוץ ליריחו אסור לנו לירות אפילו יריה אחת.⁵

בניגוד להכחשות אלה של אנשי מנגנון הביטחון המסכל בנוגע לפעילותם מחוץ לשטחי האוטונומיה, הרי שקיומם של סניפי מנגנון הביטחון המסכל בכל הערים הגדולות בגדה המערבית, כולל במזרח ירושלים, ידוע ברבים. לעיתים קרובות מתפרסמים בעיתונות הפלסטינית והישראלית דיווחים בדבר פעולות של מנגנון הביטחון המסכל ברחבי הגדה המערבית. כך למשל, פורסם בעיתון "הארץ" ב-2.6.95 כי אנשי מנגנון הביטחון המסכל באזור ג'נין עצרו שני חשודים ברצח חי'אלד חסן סובח כחודש לפני כן, וכי השניים נלקחו לחקירה ביריחו, שם הודו ברצח. בעיתון "אל-קודס" פורסם ב-7.6.95 כי אנשי מנגנון הביטחון המסכל עצרו אדם בחשד לרצח עיסאם אבו יאסין, שגופתו התגלתה ליד הכפר ג'מאעין בנפת שכם. בידיעה צוטט מקור בכיר במנגנון הביטחון המסכל, שאמר כי אנשי המנגנון פתחו בסריקות מייד כשנדע להם דבר העלמותו של אבו יאסין, וכי שעות ספורות לאחר הרצח עלו על עקבות הרוצח.

בנוסף, בראיונות לעיתונות הפלסטינית הצהיר רגיוב מפורשות כי אנשי פועלים גם בגדה המערבית. כך למשל, בראיון עם העיתונאית כאות'ר סלאם לעיתון "אל-קודס", אמר רגיוב:

[הישראלים] מנסים להכשיל את פעולתנו בשאר אזורי הגדה המערבית, אך למרות כל זאת אנו מסוגלים, על-אף האמצעים הדלים העומדים לרשותנו, להטיל את מרותה של הרשות הלאומית ולעמוד בפני כל הפרות החוק הפוגעות בחיי האזרחים, כבודם ובטחונם. כמו-כן הצלחנו לחשוף כמויות גדולות של סמים ולהשמידם.⁶

בעקבות דיווח בתקשורת הישראלית בנוגע לחיפוש שערכו כוחות צה"ל במשרד מנגנון הביטחון המסכל,⁷ פנה **בצלם** למשרד זה בחברון. בעקבות הפניה קיבל **בצלם** מכתב בחתימת "גי'יבריל אל-בכרי, מנהל סניף מנגנון הביטחון המסכל בחברון", אשר נכתב על נייר רשמי של סניף מנגנון הביטחון המסכל בחברון. מכתב זה מהווה אישור נוסף לקיומם המוצהר של משרדים של מנגנון הביטחון המסכל ברחבי הגדה המערבית (רי' נספח מס' 5).

למעשה, בכל הנוגע לפעילות בגדה במערבית, קיים טשטוש בין מנגנון הביטחון המסכל לבין תנועת פתח. טשטוש זה נובע בין היתר מכך שאנשי מנגנון הביטחון המסכל הינם במוצהר פעילי תנועת פתח וכן מכך שמשרדי מנגנון הביטחון המסכל בערי הגדה

5. הארץ, 9.4.95.

6. אל-קודס, 10.7.94 (תרגום של **בצלם**).

7. הארץ, 27.4.95.

המערבית ממוקמים לרוב בתוך משרדי פתח. על הקשר ההדוק הקיים בין תנועת פתח לבין מנגנון הביטחון המסכל מעידים דבריו של רג'וב בראיון לעיתון "אל-קודס", לפיהם מנגנון הביטחון המסכל הוא "ביטויה המעשי של תנועת פתח שכן כל מפקדיו ואנשיו נמנים על תנועת פתח [...]"⁸.

ארגון פתח, שהוא תנועה פוליטית לגיטימית, מהווה אם כן, לעיתים קרובות, מסוהה לפעולות שיטור של מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית, הנעשות ללא כל סמכות חוקית. כך מטשטשים הגבולות בין פעילויותיהם של שני הגופים, ונמנעת כל אפשרות לקיומה של שרשרת פיקוד מסודרת ולקביעת הליך מסודר של קבלת החלטות. דבר זה מאפשר לעומדים בראש מנגנון הביטחון המסכל להתנער מכל אחריות לפעילות אנשיו בגדה המערבית.

כפי שנראה להלן, לא זו בלבד שישראל מודעת היטב לפעילויות מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית, אלא שהיא אף מעניקה לאנשיו חופש פעולה כמעט מוחלט ברחבי הגדה, למעט במזרח ירושלים. לפי דיווחים שונים בתקשורת קיים הסכם סודי בין ישראל לאש"ף, עליו סוכם ברומא בחודש ינואר 1994, בין יעקב פרי, ראש השב"כ הישראלי דאז ואמנון שחק, סגן הרמטכ"ל דאז, מן הצד הישראלי, לבין ג'יבריל רג'וב ומוחמד דחלאן מהצד הפלסטיני. לפי דיווחים אלה, נקבע בהסכם כי מנגנון הביטחון המסכל יזכה לחופש פעולה ברחבי הגדה המערבית בכל הקשור לעניינים פליליים, ובתמורה מנגנון זה ישתף פעולה עם ישראל נגד הקבוצות האיסלאמיות.⁹

גם אם אכן קיים הסכם כזה, אין ספק שהסכם הנחתם בחשאי, ואשר מעניק לגוף כלשהו סמכות לאכיפת החוק בשטח מסויים, אינו יכול להיות תקף כל עוד התושבים באותו שטח אינם מודעים לסמכותו של אותו גוף. אין פגם בכך שסמכויות שיטור בגדה המערבית מועברות לרשויות פלסטיניות, ובלבד שהדבר נעשה תוך חלוקה ברורה של סמכויות; בגלוי – כך שהתושבים ידעו מהם הגופים המשטרתיים ומהן סמכויותיהם; ובכפוף למערכת חוקים מפורטת, גלויה ונגישה, העולה בקנה אחד עם הוראות המשפט הבינלאומי.

8. אל-קודס, 2.2.95 (תרגום של **בצלם**).

9. ר' למשל, **מעריב**, 23.9.94, *The Jerusalem Post Magazine*, 19.5.95.

ב-24.7.95 התייחס חבר הכנסת זבולון המר להסכם זה מעל דוכן הכנסת: "ובכלל ההסכם איתו מעולם לא נידון בכנסת ולא הובא לאישור הבית, וחובת הממשלה לחשוף בפני הכנסת גם את המסמך וההסכם הרומאי הזה". גם כטייטא לדו"ח של ארגון מבט לשלום על מנגנון הביטחון המסכל, נאמר כי מקורות בטחוניים ישראלים ופלסטיניים הודו בקיומו של הסכם זה.

ג. הפרות זכויות האדם בירי מנגנון הביטחון המסכל

"הגורם היחיד שיש לציית לו הוא החוק והמשפט הכוללים את עקרונות ההגנה על זכויות האדם [...]".

— גייבריל רגוב, ראש מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית.¹⁰

מתחקיר **בצלם** עולה כי פעולות השיטור של מנגנון הביטחון המסכל ברחבי הגדה המערבית נעשות תוך פגיעה חמורה בזכויות אדם בסיסיות. פלסטינים תושבי הגדה המערבית נעצרים ללא צו מעצר וחלקם נלקחים באיומי נשק. הם מוחזקים במעצר, לעיתים למשך תקופה ארוכה, והם משוחררים בלא שיוגש נגדם כתב אישום. במהלך המעצר הם נחקרים בעינויים, הכוללים מכות קשות, קשירות מכאיבות, מניעת שינה, איומים והשפלות. במספר מקרים נורו פלסטינים ברגליהם מבלי שנעשה ניסיון לעצור אותם או לברר את אשמתם.

ככל הידוע לנו, עד היום לא הועמד לדין אף אחד מאנשי מנגנון הביטחון המסכל בגין הפרות זכויות אדם אלה.

להלן רשימת המקרים לגביהם גבה **בצלם** עדויות במסגרת התחקיר לדו"ח. בכולם מדובר בפלסטינים תושבי הגדה המערבית. השמות המלאים של חלק מהעדים שמורים במשרדי **בצלם** על-פי בקשתם, בשל חששם מתגובת מנגנון הביטחון המסכל.

---

10. אל-קודס, 10.7.94 (תרגום של **בצלם**).

תאריך	שם, גיל ומצב משפחתי	מקום התקרית או החקירה	תאור האירוע	משך המעצר
1	15.3.95 א.פ., בן 27, נשוי	נחטף ממקום מגוריו לאזור סמוך	נחטף ונחקר בעינויים	שלושה ימים
2	27.3.95 א.ש., בת 24, רווקה	נחטפה בכניסה לרמאללה לאזור סמוך	נחטפה ונחקרה בעינויים	שלושה ימים
3	1.4.95 2.4.95 מוחמד נביל עומר פחיר א-דין, בן 45, נשוי ואב לחמישה ילדים	משרדי מנגנון הביטחון המסכל בשכם	הסכים להתלוות לאנשי מנגנון הביטחון המסכל שהגיעו לביתו בשכם. נחקר בעינויים ושוחרר. למחרת נלקח שנית, נחקר בעינויים ונורה ברגליו	מספר שעות
4	5.4.95 שלושה אחים: א.ס., רווק, ד.ס., רווק ו.ע.ס., בן 24, נשוי ואב לשני ילדים	יריחו	הסכימו להתלוות לאנשי מנגנון הביטחון המסכל שבמקום מגוריהם. נלקחו ליריחו ונחקרו בעינויים	א. 116 יום, ד. עדיין עצור, ע. 116 יום שבסופם נמלט
5	18.4.95 א.ד., בן 19, רווק	נחטף ממקום מגוריו לאזור סמוך	נחטף ונחקר בעינויים	מספר שעות
6	18.4.95 מ.ת., בן 51, רווק	בסמוך למקום עבודתו	התלווה לאיש מנגנון הביטחון המסכל שקרא לו לצאת מחנות בה שהה. נורה ברגליו	לא נעצר
7	7.5.95 ש.ד., בן 34, נשוי ואב לשישה ילדים	יריחו	קיבל בביתו זימון למשרדי מנגנון הביטחון המסכל ביריחו והגיע למקום בכוחות עצמו. נעצר ונחקר בעינויים	25 יום

מסך המעצר	תאור האירוע	מקום התקרית או החקירה	שם, גיל ומצב משפחתי	תאריך	
43 יום	הגיע ליריחו והסגיר עצמו, לאחר שאנשי מנגנון הביטחון המסכל באו לחפשו מספר פעמים. נעצר ונחקר בעינויים	יריחו	מ.י., בן 45, נשוי ואב לתשעה ילדים	17.5.95	8
עדיין עצור	הסכים להתלוות לאנשי מנגנון הביטחון המסכל שהגיעו לביתו. נלקח ליריחו ונעצר	יריחו	מ.ג., בן 36, נשוי ואב לשמונה ילדים	18.5.95	9
שמונה ימים	נחקר באלימות בכפרו על-ידי איש מנגנון הביטחון המסכל. למחרת הסכים להתלוות לאנשי מנגנון הביטחון המסכל ליריחו. נחקר בעינויים	כפר מגוריו, יריחו	מ.ד., בן 25, נשוי ואב לילד	20.5.95 21.5.95	10
לא נעצר	נורה ברגליו	במרכז עיר מגוריו	עבד א-רחמאן אל-ג'רבווע, בן 29, נשוי ואב לשלושה ילדים	23.5.95	11
עדיין עצור	הסכים להתלוות לאנשים שהגיעו לביתו והודה כאנשי משרד פתח בעיר מגוריו. נלקח ליריחו ונחקר בעינויים	יריחו	פ.ד., בן 27, נשוי ואב לילד	1.6.95	12
שמונה ימים	קיבל בביתו זימון למשרדי מנגנון הביטחון המסכל ביריחו והגיע למקום בכוחות עצמו. נעצר ונחקר בעינויים	יריחו	א.ע., בן 32, נשוי ואב לשישה ילדים	9.6.95	13

1. ענישה ללא משפט¹¹

מעדויות שנאספו **בצלם** עולה כי במספר מקרים ירו אנשי מנגנון הביטחון המסכל ברגליהם של אנשים שנחשדו בביצוע עבירות שונות והכו אותם.¹² פעולות אלו נעשו בלא כל ניסיון לעצור את האדם או לברר את אשמתו.

ע.ג. מסר בעדותו:

בתאריך 23.5.95, בסביבות השעה 12:15 בצהריים, הייתי בדרכי חזרה מהעבודה לביתי. כאשר הגעתי קרוב לקולנוע גינין במרכז העיר נפתחה לעברי אש חיה. הכדורים פגעו בשתי רגלי – בשמאלית ארבעה כדורים ובימנית שלושה. נפלתי על הארץ. ראיתי את האיש שירה בי. אני מכיר אותו, קוראים לו מוחמד סוליימאן אחמד טזאזעה, תושב קבאטייה, והוא מאנשי מנגנון הביטחון המסכל. אחרי שנפלתי על הארץ, הוא בעט בי וקלל אותי.

מוחמד נביל עומר פחיר א-דין, תושב שכם, בן 45, העיד כי נתפס בידי אנשי מנגנון הביטחון המסכל, והוכה ונורה ברגליו על-ידי אחד מהם, אחמד טאבוק, איש מנגנון הביטחון המסכל בשכם. מוחמד פחיר א-דין מסר:

[הם] החלו להכות אותי באלות. בשלב כלשהו הצלחתי לדחוף את אחמד טאבוק. הוא השתגע והחל לצעוק עלי, איך אני דוחף אותו, ומיד לקח את אקדחו והחל לירות בברכיים שלי ובכפות הרגליים. לא זכור לי אם ירה שישה או שבעה כדורים.¹³

במכתב **לצלם** הכחיש רגיוב כי טאבוק חבר במנגנון הביטחון המסכל, והוסיף כי: "תנועת פתח בשכם חוקרת מקרים אלה ותינקוט בצעדים הנחוצים על-מנת להפסיקם".¹⁴

אם זאת, תושבים פלסטיניים משכם מסרו **לצלם** כי בעקבות מקרה זה ומקרים נוספים בהם נורו אנשים ברגליהם על-ידי טאבוק ואנשיו, זימן גייבריל רגיוב את טאבוק וכמה מאנשיו ליריחו, אך לא ננקטו נגדם כל צעדים; הם לא נעצרו ולאחר כשבוע שבו לשכם. לדברי התושבים, טאבוק פועל גם היום בשכם, מאותו משרד, כאיש מנגנון הביטחון המסכל.¹⁵

11. לרקע משפטי בנושא זה לפי המשפט הבינלאומי, ר' להלן עמ' 27.

12. בתקופת האינתיפאדה היתה שיטה זו, של ענישה ללא משפט באמצעות ירי ברגליים, אחת מן השיטות בהן השתמשו פעילי הארגונים הפלסטיניים נגד אנשים שנחשדו על-ידם בשיתוף פעולה עם ישראל. ר' **צלם**, **משתפי-הפעולה בשטחים בתקופת האינתיפאדה: הפרות ומגיעות בזכויות אדם**, עמ' 108-109.

13. ר' העדות המלאה בנספח (1), עמ' 39.

14. מכתב **לצלם** מגייבריל רגיוב מה-30.5.95 (ר' נספח מס' 2).

15. על דרך טיפולה של ישראל במקרה זה, ר' להלן עמ' 31.

2. חטיפה, מעצר בלתי-חוקי ושלילת זכויות עצורים¹⁶

מתחקיר **בצלם** עולה כי אנשי מנגנון הביטחון המסכל עוצרים פלסטינים תושבי הגדה המערבית תוך הפרת זכויותיהם. המעצרים מתבצעים ללא צו, לעיתים תוך שימוש בכוח, ובלא שיוסבר לאדם מהם החשדות נגדו. במקרים רבים נעצרים האנשים לזמן ממושך בלא שיובאו בפני שופט ובלא שיוותר להם להיפגש עם עורך-דין. עד לתאריך כתיבת דו"ח זה, לא ננקטו צעדים משפטיים נגד אף אחד מן האנשים שמעצרם מתואר בדו"ח, ורובם שוחררו. עובדה זו מגבירה את החשש כי לעיתים קרובות נוקט מנגנון הביטחון המסכל במעצרים שרירותיים.

א. הליך המעצר

מהעדות שנמסרו **לבצלם** עולה כי אנשי מנגנון הביטחון המסכל עוצרים אנשים ללא צו מעצר ומבלי שיציגו בפניהם תעודה מזהה או מסמך כלשהו. בחלק מהמקרים נלקחו האנשים בכוח ליריחו או למקום אחר בגדה המערבית. במקרים אחרים הסתפקו אנשי מנגנון הביטחון המסכל בכך שהודיעו לאדם בעל-פה, כי עליו להתייצב במשרדי מנגנון הביטחון המסכל ביריחו או במקום מגוריו. לעיתים קרובות לא ציינו בפניו כלל כי הוא חשוד בביצוע עבירה כלשהי, ורק טענו כי ברצונם לברר איתו עניין מסוים.

י.ד., אביו של פ.ד., העיד:

בתאריך 1.6.95 הגיעו שישה צעירים במונית עם לוחיות רישוי של רמאללה. הצעירים הגיעו לבית שלי ושאלו על פ.. שאלתי אותם מדוע הם רוצים אותו. הם אמרו לי שהם הבינו שיש לו בית ושהוא רב עם השכנים שלו על הדרך המובילה לבית. הם אמרו שהם ממשרד פתח ושהם רוצים לקחת את פ. למשרד כדי לפתור את הבעיה ולעזור לו. אני לא הסכמתי שפ. ילך איתם לרמאללה, אך פ. יצא מהחדר ואמר שהוא מסכים. אמרתי לו שלא יעשה את זה אך הוא סירב לשמוע לי ועלה איתם למונית. פ. לא חזר לבית באותו יום. למחרת, ב-2.6.95, הלכתי עם עוד כמה אנשים למשרד פתח ברמאללה, שם שאלתי על פ.. אמרו לי: גש למשרד הביטחון המסכל ברמאללה ושם תשאל. אחד האנשים שהיו איתי אמר שהוא מכיר את המשרד. נסענו למשרד, שם ראיתי כמה מהצעירים שהגיעו אלי הביתה ולקחו את פ.. שאלתי אותם איפה פ., הם אמרו שהוא נשלח ליריחו.

א.ד. מסר בעדותו **לבצלם**:

כאשר עברתי ליד מטע זיתים, המרוחק מביתי כקילומטר אחד, יצא מבין העצים בחור רעול פנים, קפץ לעברי ותפס אותי בצוואר. בידו השניה היתה סכין. הוא גרר אותי לתוך מטע הזיתים, שם חיכו עוד שני רעולי פנים. השניים קשרו לי את הידיים מאחור בחתיכת בד, כיסו לי את העיניים ודחפו לי חתיכת בד לתוך

16. לרקע משפטי בנושא זה לפי המשפט הבינלאומי, ר' להלן עמי 28.

הפה. [...] הם אמרו שהם ממנגנון הביטחון המסכל והאשימו אותי במכירת סמים ונשק.

מ.ד. אמר בעדותו:

בשעה 5:00 בבוקר, בתאריך 21.5.95, מוחמד חוסיין [איש ממנגנון הביטחון המסכל] הגיע אלי הביתה. הוא העיר אותי מהשינה ואמר לי להתלבש כדי ללכת איתו ליריחו. [...] מוחמד לקח אותי [...] והכניס אותי למכונית של האבא של אשתי שגם הוא היה במכונית. הם נסעו ליריחו, שם הורידו אותי בכניסה לבנין של הביטחון המסכל.

ב. מניעת ייצוג משפטי

מהעדויות שנמסרו **בצלם** עולה כי ברוב המקרים אנשי ממנגנון הביטחון המסכל מונעים מהעצורים להפגש עם עורך-דין. עקב כך מנותקים הנחקרים מן העולם החיצוני. כמו כן עולה כי מסיבות שונות, ובעיקר נוכח סירובו של ממנגנון הביטחון המסכל ביריחו להתיר ייצוג משפטי נאות לעצורים, נמנעים עורכי-הדין בגדה המערבית מלייצג את תושבי הגדה המערבית העצורים ביריחו.

מ.י. העיד: "ב-43 הימים שהייתי עצור לא ראיתי שום עורכי-דין שהגיעו לבקר את העצורים. שמעתי גם מאנשי ממנגנון הביטחון המסכל שאין דבר כזה למנות עורך-דין".

י.ד., אביו של פ.ד., מסר בעדותו: "פ. אמר לי לא להביא לו עורך-דין בגלל שאין ביריחו בתי-משפט, כך שעורך-דין לא יוכל לעשות כלום. לכן לא מיניתי עורך-דין עד היום".

עדויות של עורך-הדין נ.ט. שנמסרה לתחקירן בצלם באסס עיד ב-10.8.95

בני משפחתם של האחים ס. הגיעו אלי למשרד שלי בשכם וביקשו שאני אייצג אותם, כי הם מואשמים ברצח.

ב-26.4.95 פניתי למפקדת ממנגנון הביטחון המסכל ביריחו. פניתי לתובע וביקשתי ממנו לבקר את מרשיי, אך הוא סירב ואמר שהחקירה עדיין לא הסתיימה ולכן לא ניתן לבקרים כעת. התובע אמר לי לחזור אליו ב-1.5.95.

בתאריך הזה פניתי אליו שוב, והוא הסכים להביא את העצורים למשרדו, בתנאי שרק אבקש מהם לחתום על יפוי-כוח ולא אדבר איתם בכלל. הסכמתי, והעצורים הגיעו לחדר. החתמתי אותם על יפוי-הכוח ואז שאלתי את אחד העצורים, שמשפחתו אמרה לי שהוא צולע, מה מצב הרגל שלו. התובע מיד נעמד ואמר שאסור לי לשאול שום שאלה. הוא הזעיק שוטר שהחזיר את העצורים לבית-המעצר.

המשפחה ביקשה שאפסיק לטפל בתיק, לאחר שלא נתנו לי להפגש עם מרשיי.

ג. היעדר ביקורת שיפוטית

מן העדויות שבידי **בצלם** עולה כי העצורים המוחזקים ביריחו עצורים לתקופות ארוכות,¹⁷ בלא כל ביקורת שיפוטית ובלא שתינתן להם אפשרות לערער על מעצרם או על התנאים בהם הם מוחזקים.

י.ד., אביו של פ.ד., אמר בעדותו: "עברו כבר כ-47 ימים מאז שנעצר אך הוא לא הובא אף פעם בפני שופט".

י.ס. מסר בנוגע לשלושת בניו שנעצרו ב-5.4.95: "בני א. שוחרר ב-30.7.95, ומשך כל התקופה הזו לא הובאו לא הוא ולא בניי האחרים בפני שופט לדיון או להארכת מעצר".¹⁸

ד. מניעה של ביקורי משפחה סדירים

ביקור המשפחה הוא אחת הדרכים שעומדות לרשות העצור על-מנת לקיים קשר עם העולם שמחוץ לכלא, ולוודא שיש מי שדואג לזכויותיו. אנשי מנגנון הביטחון המסכל אינם מאפשרים ביקורים סדירים של בני משפחה אצל העצורים, ואף אינם מודיעים למשפחה על מעצר אחד מבניה ועל מקום החזקתו.

י.ד., אביו של פ.ד., מסר בעדותו:

עשרה ימים לאחר שנעצר ולא שמענו ממנו דבר, החלטתי לשכור מונית ולנסוע ליריחו עם אשתי וילדי ואשתו של פ.. שכרנו מונית ב-100 שקל, קנינו מתנות בעוד 100 שקל, לקחנו בגדים ונסענו ליריחו. הלכנו למשרד המשטרה, שם שאלנו על פ.. במשטרה שאלו אותי אם פ. עצור פלילי או ביטחוני. אמרתי שאני לא יודע במה הוא מואשם. קצין אחד נסע איתנו במונית שלנו לביטחון המסכל, שם ברר אם פ. נמצא שם. הם אמרו שכן. הוא אמר שבני משפחתו הגיעו לבקר אותו אך נאמר לו שאין לפ. ביקורים. אני התערבתי ואמרתי שכל המשפחה הגיעה לכאן, הפסדנו הרבה כסף עד שהגענו ושיתנו לנו לפחות לראות אותו דרך החלון מאחורי הסורגים. איש הביטחון המסכל סירב. חזרנו הביתה בלי לראות את פ..

רק ב-30.6.95, חודש לאחר שנעצר, הותר לבני משפחתו של פ.ד. לבקרו.

ש.ד. נעצר ל-24 ימים. ביום החמישי למעצרו, פנה בן-דודו למפקדת מנגנון הביטחון המסכל ביריחו בבקשה להתיר לבני המשפחה לבקרו. בקשתו נדחתה. רק ביום ה-11 למעצרו, התירו לבני משפחתו לבקרו בכלא ביריחו.

17. במקרים בהם הוחזקו אנשים לתקופה ארוכה, הם הועברו לאחר זמן מה מבית-המעצר של מנגנון הביטחון המסכל לכלא של הרשות הפלסטינית ביריחו.

18. ר' העדות המלאה בנספח (2), עמ' 40.

3. עינויים והתעללות בחקירה¹⁹

מן העדויות שנגבו במהלך הכנת דו"ח זה עולה כי אנשי מנגנון הביטחון המסכל משתמשים בשיטות שונות של עינויים והשפלות במהלך חקירת העצורים. חלק מהשיטות דומות לאלו הננקטות במתקני החקירה של השב"כ הישראלי; כמו בחקירות השב"כ, נוהגים החוקרים להכות את הנחקרים, לקשור אותם בתנחות מכאיבות למשך זמן ממושך, למנוע מהם שינה, לכסות את ראשם בשק ולאיים עליהם ולהטיח בהם עלבונות. חלקם אולצו להתפשט או נתלו מרגליהם. א.ש., האישה היחידה שנתנה עדות לתחקיר זה, מסרה גם על התעללות מינית שכללה משיכת הפטמות בצבת.

א. מכות, קשירות והתעללויות פיזיות נוספות

רבים מהעדים שנעצרו מסרו כי במהלך מעצרם הכו אותם קשות באגרופים. אלות עץ, צינורות גומי וכן בעטו בהם. בחלק מהמקרים הם הוכו שעות ארוכות, כשהחוקרים המכים מתחלפים ביניהם. מספר פעמים הוכו הנחקרים לאחר שכפו עליהם להתפשט והתיזו עליהם מים. החוקרים הפעילו נגד הנחקרים שיטות אלימות נוספות: אילצו אותם לעמוד בתנחות כואבות, ואף טפטפו על גופם פלסטיק ושעווה רותחים. רוב העדים מסרו כי במהלך החקירה הם נקשרו למשך שעות ארוכות. חלק מהעדים נקשרו מיד עם הגעתם לבית-המעצר של מנגנון הביטחון המסכל ביריחו, בתנוחה המכונה "שבח"²⁰. בתנוחה זו הוחזקו העצורים במשך שעות ואפילו ימים, כשראשם מכוסה בשק.

א.ש. מסרה בעדותה:

[אבו אמג'ד] קשר את ידי מאחור, התיז עלי גז מדמיע מכלי שהיה בידו. הרגשתי כוויית בכל חלקי גופי. התחלתי לצעוק מרוב הכאבים. ביקשתי רחמנות. אבו אמג'ד החל להמיס נרות על גופי, ותוך כדי כך הוא אמר לי להודות בהאשמות המיוחסות לי. אמרתי: אני משתייפית, עברתי עבירות מוסר וקיימתי יחסי מין – רק תעזוב אותי. הוא אמר לי שהוא לא רוצה שאני אודה בגלל העינויים, אלא מרצוני הטוב. נשבעתי באלוהים שאין לי כל קשר להאשמות האלו. כך זה נמשך עד שעות הערב. פעמיים במהלך החקירה הזו אבו אמג'ד משך לי בפטמות השדיים בצבת.²¹

19. לרקע משפטי בנושא זה לפי המשפט הבינלאומי, ר' להלן עמ' 28.

20. שיטת קשירה זו מוכרת לארגוני זכויות האדם ממתקני החקירה של השב"כ הישראלי. מדובר בקשירת ידי העצור לאחור, והצמדתן אל צינור או מוט הקבוע בקיר או בתקרה, לעיתים גבוה מאוד, באופן המקשה על העצור לעמוד על רגליו הקשורות גם הן. ר' למשל **בצלם, חקירת פלסטינים בתקופת האינתיפאדה: התעללות, "לחץ פיסי מתון" או עינויים?**, ירושלים, מארס 1991, עמ' 48-51.

21. ר' העדות המלאה בנספח 1(3), עמ' 44.

א.ע. העיד:

הם קשרו לי את הרגליים בחבל וקשרו את החבל לחתיכת עץ שבתקרה, כך שראשי היה למטה ורגליי למעלה. הם החלו להכות אותי על הראש באלה מעץ בצבע שחור. זה נמשך משעה 12:00 בלילה עד ל-4:00 בבוקר.

א.פ. מסר בעדותו:

אחד החוקרים עמד מאחורי והשני לפני. זה שעמד מאחורי החל להכות אותי בצינור גומי והשני, שעמד לפני, היכה אותי באגרופים ובעט בי. זה נמשך עד לשעה 2:00 לפנות בוקר. כל כמה זמן הם היו מתחלפים. [...] על הרצפה שם היה מונח צינור גומי. הם התיזו עלי מים, ובאותו זמן היכו אותי עם צינור הגומי. זה נמשך כ-20 דקות. [...] הם הביאו בקבוקי מים. אחד מהם היה מכה אותי בצינור גומי והשני היה מתיז עלי מים. זה נמשך כשעה.

מ.י. העיד:

אמרו לי לעמוד ולפשק את הרגליים עד הסוף. פתחתי את הרגליים עד כמה שיכולתי. הם הביאו חתיכת עץ ושמו אותה לאורך, בין הרגליים שלי. לעץ היה בכל קצה חבל, והם קשרו את החבל לרגלי. הם השאירו אותי בצורה מכאיבה זו כשעה. אחר-כך הזיזו את העץ ונשארתי במקום עם ידיים קשורות עד הבוקר. החוקר הושיב אותי על כיסא כשהמשענת שלו לצד. האנשים שהיו בחדר אמרו לי להוריד את הראש אחורה עד הרצפה. כמה אנשים החלו למשוך לי את הברכיים למטה. אחד מהם ישב לי על הברכיים ואחד תפס אותי בכתפיים והורידו לי את הראש למטה חזק. זה נמשך כעשר דקות. אחר-כך הורו לי לקום. אמרתי שאני לא יכול. הם תפסו אותי בכתפיים והחזירו אותי לחדר העצורים.

מ.ד. אמר:

הוא החל להכות אותי בידיים שלו ובאלה שהיתה בחדר. הוא היכה אותי בעיקר על הפה, על הכתפיים ובבטן. זה נמשך משעה 5:00 אחר הצהריים עד לשעה 4:30 בבוקר למחרת. החוקר היה יוצא וחוזר. במשך הזמן הזה הגיעו עוד שני אנשים שגם הם היכו אותי בידיים שלהם. החוקר שחזר לאחר-מכן בעט לי באשכים. השניים האחרים, כל אחד תפס אותי ביד אחת, וביד השניה הם נתנו לי אגרופים על הפנים. [...] הרגשתי שיותר מאדם אחד מרביץ לי באלות, בידיים וברגליים. הודיתי בדברים שעשיתי ובדברים שלא עשיתי. [...] הודיתי בכל העבירות שבוצעו בכפר. ברגע שהיו דברים שהכחשתי, הם הביאו כוסות מפלסטיק, הסירו לי את החולצה, והחלו להמיס את הפלסטיק על גופי, בעיקר על הגב. הם תלשו לי שערות מהחזה וגם שערות מהשפם. התחלתי להודות ביותר ויותר דברים. האשימו אותי שרצחתי את אבי, ואני הודיתי.

ב. איומים והשפלות

כל העדים שנעצרו מסרו כי במהלך חקירתם איימו עליהם חוקריהם והשפילו אותם. במקרים רבים איימו החוקרים על חיי הנחקרים או על חיי בני משפחותיהם. כן העידו נחקרים כי איימו עליהם בהחרפת העינויים ובמעצר לתקופה ממושכת. במספר מקרים גם איימו החוקרים על הנחקרים כי אם יספרו את שנעשה להם בחקירה, הם יפוצו את הודאותיהם שנגבו מהם בעינויים, דבר שיעמיד את חייהם בסכנה.

פעמים רבות סבלו הנחקרים מהשפלות בעלות אופי מיני, שכוונו כלפי הנחקר עצמו או כלפי בני משפחתו. החוקרים גם השתמשו באמצעי השפלה פיזיים; נחקרים רבים אולצו להתפשט, על רבים מהם ירקו, במקרה אחד אף ניתן לנחקר שתן לשתיה.

א.ע. מסר בעדותו:

מחמוד עבאסי [אחד החוקרים] אמר לי: אנחנו נהרוג אותך כמו שהרגנו את הדוד שלך²² ואתה תמות בעוד חודש. [...] הגיע אלי חוקר בשם ג'מאל שוואהנה. הוא הצמיד לי אקדח למצח ואמר לי שהוא הרג 50 אנשים ואני אהיה מס' 51. אחר כך הוא ירה יריה אחת ליד ראשי. [...] אחר כך הגיע בחור בשם אבו אל-עז ואמר לחוקר ג'מאל: אם הוא ימות, תזרוק אותו מאחורי הקיר ותגיד שהוא התאבד. [...] מחמוד עבאסי לקח אותי למחסום יריחו. בדרך הוא אמר לי: [...] אנחנו עוד נעסיק את אשתך כזונה.

ש.ד. העיד כי:

ג'מאל [החוקר] הוציא את האקדח והחל לדרוך אותי, ואמר לי: אם לא תאמר את האמת, אני ארוקן בראשך את המחסנית. [...] הסוהר חזר אחרי זמן מה ואמר שיש לי הזדמנות עד שעה 11:00 בלילה להודות. אם לא אודה אלקח לחדר עם חשמל. הוא אמר: תשאל את החבר שלי על החדר הזה, אם חשמל אינו מועיל יש עוד אמצעים, כמו להושיב אותך על בקבוקים.

א.ש. העידה:

אחרי שעה אבו אמג'יד חזר, הסיר לי את הקשרים מהידיים והורה לי להתפשט. אני צרחתי וסירבתי. הוא אמר לי: אם לא תתפשטי – נפשיט אותך בכוח. הורדתי את המכנסיים, החולצה והנעליים ונשארתי בבגדים תחתונים. [...] הם אמרו לי: למה לא להודות! המון בחורים כבר הודו על הכיסא הזה. עכשיו נעזוב אותך ובעוד שעה נחזור, נביא לך דף ועט ותכתבי את הודאתך. אם לא – ניקח אותך להר ואת לא יודעת מה יקרה לך שם, נכתוב כרוז שאת משת"פית ונחלק אותה במקום מגוריך.²³

22. דודו, ח.ר"י, נהרג באוגוסט 1994 על-ידי רעולי פנים בחשד לשתוף פעולה עם ישראל.

23. פלסטינים רבים נפגעו במהלך האינתיפאדה מידי פלסטינים אחרים לאחר שהופצה שמועה כי הם משתפים פעולה עם השלטון הישראלי. ר' בצלם, משתפי-פעולה בשטחים בתקופת האינתיפאדה: הפרות ופגיעות בזכויות אדם

מ.י. אמר בעדותו:

יומיים לפני שחרורי קראו לי שוב לחקירה [...] הורו לי לפסק את הרגליים ושמר לי את העץ בין הרגליים שוב, למשך 15 דקות. אחר-כך הודיעו לי שאני אשתחרר, אך הורו לי לא לספר דבר על החקירה. הם אמרו שאם אומר למישהו דבר, הם יחזירו אותי ליריחו ויענו אותי יותר מקודם.

א.פ., שנעצר במהלך הלילה ונלקח מיד מביתו, מסר בעדותו:

הם הסירו את הקשרים מהידיים ומהרגליים שלי והורו לי להוריד את הפיגימה. נשארתי בתחתונים. [...] אחר כך החזירו אותי לחדר והלבישו אותי בפיגימה. [...] אז הגיע אלי הבחור שהצמיד לי את האקדח לראש בביתי, ואמר לי: אתה לא רוצה לדבר, אז תשאר כאן. הוא התחיל לכתוב ואמר לי: אני אכתוב את ההודאה שלך ואשלח אותה למפקדה. הוא כתב: אני א.פ. מודה שאני עובד עם השב"כ משנת 1982 (בשנה זו הייתי בן 14). [...] עלינו לתוך אחד החדרים, שם קשרו אותי לחלון. אחד מהם אמר לי: כאן אנחנו גומרים אותך. [...] אחר-כך העלו אותי לגג ואמרו לי: מכאן אנחנו זורקים אותך למטה.

ג. מניעת שינה

בחלק מהמקרים, החוקרים מנעו שינה מהנחקרים באמצעים שונים, כגון קשירה מכאיבה למשך שעות הלילה והיום, כליאתו של הנחקר בתא קטן בו אינו יכול לשכב או לשבת בנוחיות או הפרעה סדירה ומכוונת של החוקרים לשינת הנחקר. חלק מהחקירות נמשכו שעות ארוכות, במשך כל הלילה והיום שלמחרת.

א.ע., שנעצר למשך שמונה ימים, מסר שבכל ימי מעצרו ישן שלוש שעות בלבד. א.פ. נחקר במשך שלושה ימים רצופים, ללא הפוגה.

ש.ד., שנכלא במשך שלושה ימים בשירותים שבבית-המעצר, העיד:

[החוקר] שם שק על ראשי הורה לי לעמוד על רגל אחת. זה נמשך שלושה ימים רצופים ללא כל חקירה. [...] כל חמש דקות דלת השירותים היתה נפתחת כדי לבדוק שאני אכן עומד על רגל אחת.

ד. מניעת טיפול רפואי

מהעדויות עולה כי עצורים אשר נזקקו לטיפול רפואי בעקבות חקירה אלימה, או מכל סיבה אחרת, לא קיבלו אותם.

כמה מהעדים מסרו כי אנשי מנגנון הביטחון המסכל נוהגים למנוע מאנשי הצלב האדום להיפגש עם עצורים ולערוך להם בדיקה רפואית. גם במקרים בהם נפגשו אנשי הצלב האדום עם עצורים שנפגעו בגופם במהלך החקירה, הם הוזהרו על-ידי חוקריהם לפני הפגישה שלא ידווחו לאנשי הצלב האדום על מצבם הבריאותי.

ש.ד. העיד:

חבריי, ממשפחה נוצרית, פנו לצלב האדום כדי שהם יבקרו אותי. לפני בואם החוקר ג'מאל הגיע אלי ואמר שאנשי הצלב האדום יגיעו לבקר אותי עם רופא ושלא אספר להם על המכות שקיבלתי. כאשר הצלב האדום הגיע עם הרופא סירבתי להבדק על-ידי הרופא ואמרתי שאני בריא לחלוטין. הרופא ראה סימני מכות ונפוחות בפני והתחיל לשאול שאלות אבל אני רק בכיתי. הייתי במצב נפשי קשה.

י.ס., אביו של ע.ס., מסר:

לאחר כמה ימים אשתי נסעה ליריחו כדי לבקר את בני ע. הפצוע. [...] היא ביקשה שהצלב האדום יבקר את הבן ויתן לו טיפול רפואי, אך החוקר אמר: אנחנו לא מכירים לא בצלב האדום ולא בארגוני זכויות האדם.

ע.ס. עצמו, שנעצר כשירו פצועה, מסר:

[החוקרים] משכו אותי מהיד הזו, שהיו בה 11 תפרים. היו לי גם תרופות שקיבלתי, אך הם לקחו אותן ממני כשהגעתי ליריחו, וכל פעם שהייתי מבקש את התרופות אמרו לי: רק אחרי שתודה.

ד. רקע משפטי

1. חובתה של הרשות הפלסטינית לכבד את זכויות האדם

"המשטר, שיושגת על צדק חברתי, שוויון ואיסור האפליה בזכויות הבסיסיות על בסיס גזע, אמונה דתית, צבע או מין, יעוגן בחוקה שתבטיח את עליונות החוק ועצמאות המערכת המשפטית. [...] מדינת פלסטין מצהירה על דבקותה בעקרונות האו"ם ובמטרותיו, וכן בהכרזה העולמית בדבר זכויות האדם".

— מגילת העצמאות הפלסטינית²⁴

הרשות הפלסטינית איננה מדינה ולכן אין באפשרותה להיות צד לאמנות בינלאומיות העוסקות בזכויות האדם. עם זאת, **בצלם** שותף לדעתם של ארגוני זכויות אדם בינלאומיים, לפיה מאחר ולרשות הפלסטינית סממנים מובהקים של שלטון, כגון כוח משטרה ומערכת משפט, היא מחוייבת לפעול בהתאם לנורמות של המשפט הבינלאומי המינהגי. נורמות אלו כוללות עקרונות יסוד המקובלים בכל חברה, והמחוייבות להן אינה תלויה בחתימה על אמנה כלשהי.

יתרה מזאת, ראשי אש"ף, שכיום עומדים בראש הרשות הפלסטינית, הצהירו בהזדמנויות רבות על מחוייבותם לשמור על זכויות האדם הבסיסיות המעוגנות באמנות בינלאומיות שונות. כך למשל, ב-21.6.89 שלח המשקיף הקבוע של פלסטין במשרד האו"ם בזינבה מכתב לממשלת שוויצריה,²⁵ בו ביקשה פלסטין להצטרף כצד לארבע אמנות זינבה ולפרוטוקולים הנלווים להן. ב-13.9.89 נדחתה בקשה זו, בנימוק שפלסטין אינה מדינה. בקשה זו, למרות דחייתה, מעידה על נכונותו של הארגון להתחייב לשמירה על העקרונות ההומניטאריים המעוגנים באמנות זינבה.²⁶

ב-2.10.93, לאחר החתימה על "הצהרת העקרונות על הסדרי בנייים של ממשל עצמיי" (להלן: הסכם אוסלו), התקיימה בתוניס פגישה בין משלחת של אמנסטי אינטרנשיונל לבין ראש אש"ף יאסר ערפאת, כיום גם ראש הרשות הפלסטינית. בפגישה הצהיר ערפאת כי אש"ף מתחייב לכבד את כל הסטנדרטים הבינלאומיים המוכרים של זכויות האדם ולעגן אותם בחקיקה הפלסטינית. ערפאת הוסיף כי הוא מכיר בתפקיד המרכזי

24. מגילת העצמאות הפלסטינית נכתבה בישיבתה ה-19 של המועצה הלאומית הפלסטינית, שהתכנסה באלג'יריה בין התאריכים 12-15 לנובמבר 1988.

25. ממשלת שוויצריה אחראית על חתימתן של מדינות על אמנות זינבה ועל הפרוטוקולים הנלווים להן.

26. המשקיף הקבוע של פלסטין באו"ם שלח מכתבים נוספים לממשלת שוויצריה ב-18.7.90 וב-25.4.91, בבקשה להצטרף כצד לאמנות. התשובות להם היו זהות לזו הראשונה.

של ארגוני זכויות אדם בהגנה ובקידום זכויות האדם והדגיש את נכונותו של אש"ף לשיתוף פעולה מלא עם ארגונים אלה.²⁷

בהסכם קהיר התחייבה הרשות הפלסטינית לשמור על זכויות האדם הבסיסיות. בסעיף 14 בהסכם נאמר, בין השאר:

ישראל והרשות הפלסטינית תפעלנה את כוחותיהן ואחריותן על פי הסכם זה, בהתחשב בנורמות ובעקרונות מקובלים בקהילייה הבינלאומית של זכויות אדם ושלטון החוק.

בסעיף 18 (1) בנספח I נאמר:

בכפוף להוראות הסכם זה, אנשי הסגל הממונה על ביטחון וסדר ציבורי של שני הצדדים, יפעילו את כוחותיהם ואחריותם בהתאם להסכם זה, תוך התייחסות ראויה לנורמות הבינלאומיות המקובלות של זכויות האדם ושלטון החוק ויונחו על-ידי הצורך להגן על הציבור, לשמור על כבוד האדם ולהימנע מהטרדה.

בצלם שותף לדעתם של ארגוני זכויות אדם פלסטיניים ובינלאומיים, הרואים בהחלטות של מוסדות אש"ף ובהצהרות של ראשי הרשות הפלסטינית התחייבות לשמור על זכויות האדם הבסיסיות.

2. המשפט הבינלאומי

לפי כללי המשפט הבינלאומי המינהגי, זכאי כל אדם לחירות אישית ולביטחון חייו וגופו. אין להשתמש בעינויים ואין לעצור אדם באופן שרירותי וממושך.²⁸ במספר אמנות בינלאומיות נקבעה סדרה ארוכה של נורמות שמטרתן להבטיח זכויות בסיסיות אלו.

א. ענישה ללא משפט

בהכרזה העולמית של האו"ם בדבר זכויות האדם נקבע כי אדם יהיה מוחזק כחף מפשע עד שתוכח אשמתו כחוק, במשפט פומבי.²⁹ לפני ענישת אדם, גם בהעדר מערכת משפט מסודרת, יש לערוך בירור של האשמה, תוך מתן אפשרות הולמת לחשוך להגן על עצמו.

27. הודעה לעיתונות של אמנסטי אינטרנשיונל מיום 5.10.93:

"Chairman Arafat affirms Palestine Liberation Organization commitment to Human Rights".
28. ר' Restatement of the Foreign Relations Law of the United States (Third).

ר' גם

Theodore Meron, *Human Rights and Humanitarian Norms as Customary Law* (Oxford: Clarendon Press, 1989), p. 23, Nigel Rodley, *The Treatment of Prisoners under International Law* (Oxford: Clarendon Press, 1987), ch. 2.

29. סעיף 11 של ההכרזה העולמית של האו"ם בדבר זכויות האדם משנת 1948. הוראה דומה נקבעה גם בסעיף 14 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות משנת 1966.

מתחקיר **בצלם** עולה כי אנשי מנגנון הביטחון המסכל מבצעים פעולות ענישה כנגד אנשים באופן שרירותי, בצורה שאינה עומדת בסטנדרטים משפטיים מינימליים.

ב. זכויות עצורים

בסעיף 9 של ההכרזה העולמית של האו"ם בדבר זכויות האדם נקבע כי "לא ייאסר אדם, לא ייעצר ולא יוגלה באופן שרירותי". באמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות שהתקבלה באו"ם בשנת 1966, נקבעו זכויות מינימליות של כל עצור, שמטרתן להבטיח בין השאר את האמור בהכרזה העולמית.

באמנה נקבע כי בעת מעצרו של אדם יש להודיע לו מהן ההאשמות נגדו (סעיף 2)9 וסעיף 14(3)(א)). כן נקבע כי כל הגבלה על חרותו של אדם צריכה להיות כפופה לפיקוח יעיל של סמכות שיפוטית. יש להביא כל עצור, בתוך פרק זמן קצר מיום מעצרו, בפני שופט כדי שיקבע האם שלילת חירותו של העצור, המוחזק כחף מפשע, מוצדקת לנוכח הראיות לכאורה הקיימות נגדו (סעיף 3)9).

הזכות לייצוג משפטי עוגנה אף היא באמנה במטרה להבטיח כי זכויותיו של העצור יישמרו. פגישה עם עורך-הדין מאפשרת לעצורים להבין את מעמדם המשפטי ואת אפשרויות הפעולה הפתוחות בפניהם וכן להתלונן במקרה בו הם מקבלים יחס לא נאות (סעיף 14(3)(ב) ו-ד)).

כפי שעולה מתחקיר **בצלם**, פעולות מנגנון הביטחון המסכל אינן עומדות בסטנדרטים הבינלאומיים בנושא זה.

ג. האיסור על עינויים

המשפט הבינלאומי אוסר באופן חד משמעי על עינויים. בסעיף 5 של ההכרזה העולמית של האו"ם, נקבע:

לא יהיה אדם נתון לעינויים, ולא ליחס או לעונש אכזריים, בלת-אנושיים או משפילים.

איסור זה, אשר מצא ביטוי באמנות בינלאומיות רבות הוא מוחלט ולא ניתן לסייגו בהגבלות כל שהן, יהיו הנסיבות אשר יהיו.

העדויות שנמסרו ל**בצלם** מראות בבירור כי מנגנון הביטחון המסכל מענה עצורים באופן שגרתי תוך הפרה בוטה של המשפט הבינלאומי.

3. החוק הירדני

במכתב ל**בצלם** כתב רגיוב כי "בפני בתי המשפט האזרחיים, לגבי חוק אזרחי ופלילי, החוק החל הוא החוק הירדני מלפני שנת 1967"³⁰.

לפי החוק הירדני, ניתן לעצור אדם למשך 15 יום לצורך חקירה, כאשר לתובע הכללי יש סמכות להאריך תקופה זו ללא הגבלה, ב-15 יום נוספים בכל פעם. פגישות העצור עם עורך-הדין במהלך החקירה יתקיימו אך ורק באישורו של החוקר, שיכול למנוע את הפגישה אם הדבר יפגע לדעתו בחקירה. התובע הכללי רשאי לשלול מהעצור את זכותו זו לחלוטין, במקרים מיוחדים שאינם מפורטים בחוק.³¹

חוק זה אינו עולה בקנה אחד עם הסטנדרטים שנקבעו במשפט הבינלאומי, בכך שהוא מאפשר להחזיק אדם במעצר לתקופה ממושכת, בלא להביאו בפני שופט. החוק מכיר אמנם בזכותו של העצור להפגש עם עורך-דין ולקבל ייצוג משפטי, אך מאפשר את שלילתה של זכות זו בידי החוקר או התובע באופן גורף, מאחר ולא נקבעו בחוק העילות לשלילת הזכות.

מתחקיר **בצלם** עולה כי באופן שגרתי אנשי מנגנון הביטחון המסכל מונעים מהעצורים ייצוג משפטי.

---

30. מכתב מגיבריל רגיוב ל**בצלם** מיום ה-26.7.95 (ר' נספח מס' 4).

31. ר' סעיפים 63, 66 ו-112 בחוק יסוד בתי המשפט של מערכת העונשין הירדנית מס' 9, 1961.

ה. אחריות ישראל להפרות זכויות האדם בידי מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית

"אין לנו אישור בכתב לפעול [בגדה המערבית], אך הישראלים יודעים שאנחנו שם, ואם היו רוצים לעצור אותנו, הם היו יכולים".

— אחמד ריאנס, קצין בכיר במנגנון הביטחון המסכל.³²

על-פי המשפט הבינלאומי ההומניטרי מחוייבת ישראל לדאוג לשלומם ולבטחונם של תושבי השטחים אשר נמצאים תחת שליטתה. כלל זה מעוגן בסעיף 43 לאמנת האג:

בעבור שמכויות השלטון החוקי למעשה לידי הכובש, ינקוט הלה בכל האמצעים שביכולתו כדי להחזיר על כנם ולהבטיח את הסדר והביטחון הציבוריים, עד כמה שהדבר אפשרי, מתוך כיבוד החוקים הנוהגים במדינה, חוץ אם נבצר ממנו לחלוטין.³³

בהסכמי אוסלו וקהיר הוגבלו שמכויותיה של ישראל בשטחים וצומצמו תחומי אחריותה. אולם בשטחים שנתרו בשליטת ישראל, האחריות לשמירת החוק והסדר הציבורי נותרה בידי צה"ל, שעלו מוטלת האחריות לעצור, להעמיד לדין ולהעניש את המבצעים עבירות פליליות, בכפוף להיתרים ולהגבלות שבהוראות המשפט הבינלאומי.

לכאורה, מכיר השלטון הישראלי באחריותו לאכוף את החוק בשטחים שבשליטתו ולאסור על כל פעילות בלתי-חוקית של מנגנון הביטחון המסכל. כך למשל דווח בעיתון "הארץ" ב-19.9.94 כי שר המשטרה משה שחל אמר:

משטרת ישראל היא הגוף היחידי האחראי לאכיפת החוק בשטחים, ומי שיפר את החוק ייעצר, יישפט ויענש.³⁴

יחד עם זאת, המדיניות בה נוקט השלטון הישראלי בפועל דווקא מאפשרת לאנשי מנגנון הביטחון המסכל לפעול בתחומי הגדה המערבית. לפי דיווחים בתקשורת, בישיבת

32. *The Jerusalem Post Magazine*, 19.5.95 (תרגום של **נצלים**).

33. ר' גם סעיף 27 לאמנת ז'נבה הרביעית.

34. כמו כן, פורסם ב-22.9.94 בעיתון "הארץ" כי לטענת המשטרה היא: "[...] אינה מכירה בשוטרים פלשתינאים או באנשי שירות הביטחון הפלשתיני הפועלים מחוץ לשטחי האוטונומיה. כל פעילות, אומרים גורמים במשטרה, גם אם היא נחשבת לגיטימית בתחום האוטונומיה, יכולה להוות עבירה מחוץ לה; כמו, למשל, אחזקת כלי נשק חמים וקרים, מעצר או חטיפת בני אדם וחקירתם".

הממשלה מיום 18.9.94, אמר ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, בתשובה לשאלת השר שטרית בנוגע לפעילות מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית, כי קיים שיתוף פעולה בין השב"כ הישראלי למנגנון הביטחון המסכל. לדבריו, ניתן במסגרת זו חופש פעולה מלא למנגנון הביטחון המסכל בראשות גיבריל רגיב ברחבי הגדה המערבית. בעקבות דברים אלה ביקש השר סנה הבהרות ופרטים נוספים, אך ראש הממשלה סירב והשיב רק שישנו אינטרס ישראלי בהמשך שיתוף הפעולה בין שני הגופים.³⁵

מדיניות זו, עליה הצהיר רבין בישיבת הממשלה, באה לידי ביטוי בתדרכים הניתנים לקציני צה"ל, כך למשל, דווח בעיתון "מעריב" מה-3.10.94 כי לדברי קצינים ששירתו לאחרונה במחנות פליטים באזור טול-כרם, ניתנה להם פקודה לא למנוע מאנשיו של רגיב להסתובב עם נשק באזור: "אנשי רגיב הם כוח ידיוותי, ובהתאם לכך נקבעת ההתייחסות אליהם".

ישראל נמנעת כמעט לחלוטין מלנקוט בצעדים שימנעו את המשך הפרות זכויות האדם והיא אינה מעמידה את האחראים להן לדין, זאת למרות שבחלק מהמקרים זהותם ידועה. עובדה זו עולה, בין השאר, מדרך הטיפול של ישראל באיש מנגנון הביטחון המסכל, אחמד טאבוק.

ב-5.4.95 פנה **בצלם** לשר הביטחון, יצחק רבין, בדרישה לאתר את האחראים לירי ברגליו של מוחמד פחיר א-דין ולנקוט נגדם צעדים. בתשובה כתב חיים ישראלי, עוזר שר הביטחון:

צה"ל ער למחויבותו להגן על כלל האוכלוסייה המתגוררת באזור יהודה ושומרון. במסגרת זו משקיעים כוחות צה"ל ימים כלילות על מנת ללכוד את החוליה האחראית, ככל הנראה, למעשים המתוארים בתלונות [...]...³⁶

לאחר האירוע, הטיל צה"ל עוצר על העיר שכם, במטרה מוצהרת לעצור את טאבוק. אולם, כאמור, נודע לאחרונה **לבצלם** מפי תושבים פלסטינים משכם כי טאבוק ואנשיו עדיין חופשיים, זאת על אף העובדה שהם פועלים בגלוי מתוך משרד שמקומו ידוע לכל.

גם במקרים בהם פעל צה"ל לכאורה נגד מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית ועצר כמה מאנשיו, הם שוחררו לאחר זמן קצר בלא שננקטו נגדם צעדים כלשהם. כך למשל, ב-26.4.95, ערכו כוחות הביטחון הישראליים חיפוש במשרד מנגנון הביטחון המסכל בחברון. הם החרימו מכשיר קשר, מפה של העיר חברון ומסיכת גז. שני אנשים עוכבו לחקירה, אולם לאחר זמן קצר שוחררו ורוב הצידוד שהוחרם הוחזר להם.³⁷

התנערותה של ישראל מחובתה להגן על שלומם ובטחונם של פלסטינים תושבי הגדה המערבית מפני פגיעה בזכויות האדם בידי מנגנון הביטחון המסכל, בולטת על רקע

35. ר' **הארץ**, ידיעות אחרונות ומעריב מה-19.9.94.

36. מכתב **לבצלם** מעוזר שר הביטחון, חיים ישראלי, מיום ה-28.6.95 (ר' נספח מס' 3).

37. מכתב **לבצלם** מסניף מנגנון הביטחון המסכל בחברון מיום ה-26.5.95. ר' גם **הארץ**, 27.4.95.

הנחישות היחסית שמגלה השלטון הישראלי במניעת פעילותו של מנגנון זה במזרח ירושלים. כך, למשל, דווח בעיתון "הארץ" ב-13.1.95, כי:

בחודשים האחרונים נעצרו יותר מ-20 שוטרים ואנשי שירות הביטחון הפלשתיני שעוסקים בפעילות במזרח ירושלים.

בנוסף, נידון לאחרונה אנוואר עווד, משומרי ראשו של גיבריל רגוב, לשנת מאסר בפועל וכן למאסר על-תנאי לשנתיים, בגין שתי חטיפות שביצע במזרח ירושלים.³⁸ בישיבת הממשלה מיום ה-18.9.94, הבהיר יצחק רבין כי במזרח ירושלים יש איסור על כל פעולה שהיא של מנגנון הביטחון המסכל.³⁹ שרים בממשלה וקצינים בכירים במשטרת ישראל טוענים חד-משמעית כי הם אינם מאפשרים פעילויות שיטור של מנגנון הביטחון המסכל במזרח ירושלים.⁴⁰

לדעת **בצלם**, ההבדל בין התיחסותה של ישראל לפעילות מנגנון הביטחון המסכל במזרח ירושלים לבין התיחסותה לפעילותו בשאר הגדה המערבית, קשור לתפיסת ישראל את אזור מזרח ירושלים כחלק משטח מדינת ישראל הריבונית.⁴¹ מכאן, שישראל בוחרת לאכוף את החוק על אנשי מנגנון הביטחון המסכל רק כאשר אלה מערערים על ריבונותה ולא בשל העובדה שפעולות אלה פוגעות בשלוםם ובבטחונם של התושבים הפלסטינים הנמצאים תחת אחריותה.

---

38. ת"פ 100/95, 102/95 (מחוזי ירושלים, בפני השופטת א. פרוקצ'יה), **מדינת ישראל נ. אנוואר עווד** (טרם פורסם).

39. ר' **הארץ**, **ידיעות אחרונות ומעריב** מה-19.9.94.

40. ר' למשל דבריו של מפקד מחוז ירושלים, ניצב אריה עמית, בעיתון "דבר", 9.4.95.

41. **בצלם** שותף לעמדתה של הקהילה הבינלאומית, לפיה מזרח ירושלים הוא שטח כבוש, שמעמדו אינו שונה מזה של שאר הגדה המערבית. ר' **בצלם**, **מדיניות של אפליה: הפקעת רקעות, תכנון ובניה במזרח ירושלים**, ירושלים, מאי 1995.

1. מסקנות

מתחקיר **בצלם** על פעולות מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית עולה תמונה עגומה. אנשי מנגנון הביטחון המסכל מבצעים פעולות שיטור ללא כל סמכות חוקית, ללא פיקוח משפטי ותוך הפרה בוטה של זכויות האדם.

הפרות זכויות האדם כוללות ענישה ללא משפט, חטיפת תושבים, מעצרים הבלתי-חוקי והחזקתם לתקופות ארוכות בלא כל ביקורת שיפוטית, מניעת ייצוג משפטי, מניעה של ביקורי משפחה סדירים ושיטות עינויים קשות כגון מכות, קשירות מכאבות, איומים, השפלות ומניעת שינה וטיפול רפואי. העובדה שרוב האנשים שמסרו עדויות ל**בצלם** ביקשו ששמותיהם לא יפורסמו (וכך גם רבים אחרים שהתראיינו לתקשורת בנושאים אלה) מצביעה על כך כי רבים מהפלסטינים תושבי הגדה המערבית נמנעים מלהביע בפומבי ביקורת על מנגנון הביטחון המסכל, מחשש שהדבר יגרור תגובה קשה ואלימה מצידו.

אמנם, מקצת הליקויים שבמערכת המשפטית של הרשות הפלסטינית ניתן לתלות בעובדה שרשות זו קיימת זמן קצר בלבד וטרם הספיקה להסדיר בתקנות את סמכויות זרועות הביטחון השונות ולהקים מנגנוני ביקורת ופיקוח על פעולותיהן. אולם עובדה זו כלשעצמה אין בה כדי להצדיק מעצרים שרירותיים ושימוש שיגרתי באלימות קלפי נחקרים.

המעשים של אנשי מנגנון הביטחון המסכל המתוארים בדו"ח זה אינם מעשים חריגים שעשו אנשים בודדים, אלא תוצאה של מדיניות הרשות הפלסטינית. מסקנה זו עולה בבירור לא רק מריבוי הפרות זכויות האדם, אלא גם מכך שלא ידוע עד היום, למרות הפרסומים הרבים, על אף מקרה בו הרשות הפלסטינית ביריחו העמידה לדין איש מן האחראים למקרים אלה.

אישים בכירים ברשות הפלסטינית הצהירו פעמים רבות כי בכוונת הרשות לכבד את זכויות האדם ולשמור על שלטון החוק. בהתאם להתחייבויות אלה, על הרשות הפלסטינית לעקור תופעות אלה מהשורש לאלתר, ולהוכיח בכך כי הצהרות אלה אינן מס שפתיים בלבד.

העובדה שהרשויות הפלסטיניות ביריחו אינן נלחמות בהפרות זכויות האדם שנעשות בידי אנשיהן, מדאיגה במיוחד כיוון שרשות זו אמורה לקבל לידיה בקרוב סמכויות נרחבות בשאר הגדה המערבית, כולל סמכות לביטחון הפנים. אם הרשות הפלסטינית לא תדאג להפסקת הפגיעה בזכויות האדם, עלולים להשתרש במשטר זה נורמות ודפוסים הרומסים את זכויותיהם של אזרחיה.

השלטון הישראלי מתעלם מהמעשים של אנשי מנגנון הביטחון המסכל ברחבי הגדה המערבית. כל עוד לא הועברו סמכויות השיטור בגדה המערבית לרשות הפלסטינית, בגלוי ובכפוף למערכת חוקים שתעלה בקנה אחד עם הוראות המשפט הבינלאומי, מוטלת האחריות להגנה על האוכלוסייה הפלסטינית על ישראל. התנערותה של ישראל

מחובתה להגן על פלסטינים תושבי הגדה המערבית מפני הפרה של זכויותיהם מצביעה על זלזול בחירותם ובגופם של הפלסטינים.

למעשה, נוצר מצב בו פועלות באותו שטח שתי רשויות העוסקות באכיפת החוק, מבלי שחלוקת הסמכויות ביניהן ברורה. במצב זה חשופה האוכלוסייה הפלסטינית להפרה קשה של זכויותיה, כאשר אף רשות אינה מקבלת על עצמה את האחריות לשמור על זכויות אלה.

שאיפתה של הרשות הפלסטינית להלחם בפשיעה הפלילית בקרב האוכלוסייה הפלסטינית ורצונה לקבוע סממנים של ריבונות בגדה המערבית, אינם יכולים להצדיק הפרות בוטות של זכויות אדם ומעשים הנעשים ללא סמכות ובניגוד לחוק.

ז. המלצות

1. הרשות הפלסטינית

- **ענישה ללא משפט** – על מנגנון הביטחון המסכל להפסיק לאלתר להשתמש בצורות של ענישה ללא משפט. על הרשות הפלסטינית לנקוט בהליכים משפטיים נגד כל אדם אשר ביצע מעשים מסוג זה.
  - **זכויות עצורים** – על הרשות הפלסטינית לשים קץ לחטיפות ולמעצרים השרירותיים והבלתי-חוקיים של תושבי הגדה המערבית. יש לפרסם קווים מנחים בנוגע להליכי מעצר, העולים בקנה אחד עם העקרונות הבסיסיים של המשפט הבינלאומי, ולהביא אותם לידיעת כל אנשי שירותי הביטחון הפלסטיניים. על ההוראות לכלול, בין היתר, כללים לביצוע מעצר בהתאם לחוק, מסירת הודעה לעצור על החשדות נגדו בעת המעצר, הבאה בפני שופט להארכת מעצר תוך פרק זמן קצר, נגישות לעורך-דין, טיפול רפואי נאות והתרת ביקורי משפחות.
  - **איסור על עינויים** – יש לקבוע סייגים ואמצעים שימנעו שימוש בעינויים ובהתעללות במהלך חקירת חשודים. על סייגים אלה לכלול בין היתר איסור מוחלט על עינויים, הקמת רשות בלתי-תלויה שתחקור דיווחים על עינויים, אי-קבילות בבית-משפט של הודאות שנגבו תחת עינויים, העמדה לדין של חשודים בשימוש בעינויים ומתן פיצויים וסיוע בשיקום לקרבנות עינויים. על הרשות הפלסטינית להבהיר לכל אנשיה העוסקים באכיפת החוק ובחקירת חשודים, כי השימוש בעינויים הוא אסור בכל הנסיבות וכי עינוי נחקרים יגרוור נקטת צעדים משפטיים וענישה חמורה נגד החוקרים.
  - **פיקוח על מתקני המעצר** – יש לפתוח את מתקני המעצר, החקירה והכליאה של הרשות הפלסטינית לביקורת תקופתית של גופים חיצוניים, כולל ארגוני זכויות אדם, ללא הודעה מראש ולקיים מעקב אחר מהלך החקירה ואחר מצבם הבריאותי של העצורים.
  - **העמדה לדין של מפירי זכויות אדם** – יש להעמיד לדין את אנשי מנגנון הביטחון המסכל ובעלי תפקידים רשמיים אחרים שהפרו זכויות אדם, וכן לפרסם את הצעדים המשפטיים שיינקטו נגדם.
- על הרשות הפלסטינית לעגן את כל ההמלצות שפורטו לעיל בחקיקה בתוך זמן קצר מיום כינונה של מועצה בעלת סמכויות חקיקה.

2. ישראל

- על ישראל למלא את מחויבותה להגן על האוכלוסייה הפלסטינית הנמצאת בשטחים שתחת שליטתה בהתאם למשפט הבינלאומי.
- על ישראל לחקור כל דיווח על פגיעה בזכויות פלסטינים תושבי שטחים אלה מצד מנגנון הביטחון המסכל, ובמידת הצורך לעצור את האחראים ולהעמידם לדין, זאת תוך כיבוד זכויותיהם על-פי עקרונות המשפט הבינלאומי.
- על ישראל לזרז את עריכת הבחירות בשטחים, בפיקוח בינלאומי, על-מנת שניתן יהיה לכנס מועצה נבחרת אשר תחוקק חוקים שישדירו את הליכי המעצר והחקירה ואת זכויות העצורים, ויאסרו כל צורה של התעללות, השפלה ועינויים של נחקרים.

נספחים

נספח מס' 1

עדויות

1. ענישה ללא משפט: הכאתו של מוחמד נביל עומר פח'ר א-דין וירי ברגליו

העדויות נמסרו לבאסס עיד בתאריך 5.4.95 בבית-החולים רפידיה בשכם

עדויות של מוחמד נביל עומר פח'ר א-דין, בן 45, נשוי ואב לחמישה ילדים, תושב הקסבה בעיר שכם

ביום 1.4.95, בסביבות השעה 20:00 ישבתי בביתי יחד עם אשתי וילדיי הקטנים ואיתנו גם חבר בשם טארק. לפתע החלו דפיקות על שער הבית. אני קמתי ופתחתי את השער וראיתי שישה צעירים רעולי פנים. הם ביקשו ממני להתלוות אליהם. הסכמתי ויצאתי איתם. הגענו למשרד של אנשי הביטחון המסכל הנמצא בתוך הקסבה, שם הכניסו אותי לחדר והתחילו לחקור אותי באשמת ביצוע מעשים מגונים בילדות. אני הכחשתי כל קשר לאשמה. החלו להכות אותי באלות מעץ. זה נמשך עד חצות. לאחר מכן אמרתי שאני מוכן להודות בכל דבר. הביאו פיסת נייר שלא זכור לי מה היה כתוב עליה, וחתמתי. אז שחררו אותי. הגעתי לבית. אשתי וחברי טארק טיפלו בי ואחר-כך לקחו אותי למשרד השני של הביטחון המסכל בבניין קרסוע בעיר, שם הראו אותי לאנשים שהיו במשרד, שגם הם טיפלו בי והחזירו אותי הביתה.

ביום 2.4.95, בסביבות השעה 14:30 הייתי בכית. הגיע ילד קטן ואמר לאשתי שבחור בשם אחמד טאבוק רוצה אותי. אשתי אמרה לי. אני סירבתי לצאת אך אשתי שכנעה אותי שאולי אחמד, בתור מבוקש שאנחנו מכירים, בא כדי לפתור את הבעיה. יצאתי. בחוץ היו אחמד טאבוק וסאמי תיים מהקסבה ואדם שלישי. הלכתי איתם. לקחו אותי לאותו מקום בו הוכיתי יום קודם לכן. שלושתם החלו לחקור אותי על אונס שתי ילדות. אמרתי להם שאתמול הודיתי במעשים מגונים ויותר אני לא מודה בשום דבר. החלו להכות אותי באלות. בשלב כלשהו הצלחתי לדחוף את אחמד טאבוק. הוא השתגע והחל לצעוק עלי, איך אני דוחף אותו ומיד לקח את אקדחו והחל לירות בברכיים שלי ובכפותי הרגליים. אני נפלתי. לא זכור לי אם ירה שישה או שבעה כדורים. כשנפלתי גרר אותי החוצה ושם אותי על ערימת זבל והחל לצעוק: הנה אנס הילדות! צריך להרוג אותו!, ועזב את המקום.

עדותה של ניהאד פח'ר א-דין, בת 32, אשתו של מוחמד פח'ר א-דין

[...] למחרת, ב-2.4.95, בסביבות השעה 14:30 הגיע לביתנו ילד קטן ואמר לבעלי שבחור בשם אחמד טאבוק רוצה אותנו. [...] כרבע שעה לאחר שבעלי הלך לטאבוק, רצתי אחריהם. הגעתי לבית בו ישבו ושמעתי צעקות. דפקתי בדלת. אחמד טאבוק יצא ובידו אקדח. הוא אמר לי שאם לא אעזוב את המקום הוא יירה בי. מהפחד ברחתי אך לאחר שהתרחקתי מהבית כ-200 מטר שמעתי מספר יריות. חשבתי שירו בבעלי, חזרתי מייד. ראיתי את טאבוק גורר את בעלי הפצוע ומשליך אותו על ערימת הזבל ומתחיל לצעוק: הנה אנס הילדות! צריך להרוג אותו!.

2. מעצר בלתי-חוקי וחקירה בעינויים של בני משפחת ס'

העדות נגבו על-ידי באסם עיד בתאריך 12.8.95 בשכם

עדותו של ע.ס., בן 24, נשוי ואב לשני ילדים, תושב שכם

בתאריך 5.4.95 הוסגרנו אני ושני האחים שלי, ד.ס. וא.ס., ליריחו, על-ידי אנשי הביטחון המסכל בשכם עקב ארוע רצח בעיר. הגענו ליריחו בשעה 18:00 ומיד נלקחנו לחקירה. כל אחד נלקח לחדר אחר.

לקחו אותנו למטה של הביטחון המסכל שנמצא ליד מחנה הפליטים עקבת ג'בר, שם הפרידו בינינו. אני הוכנסתי לחדר בו היו ארבעה חוקרים וחייל חמוש. הושיבו אותי על כיסא ונתנו לי סיגריה וכוס תה. אמרו לי: אתה עובד איתנו ואנו מכירים אותך טוב. מי הרג את הבחור פ.ר.? אמרתי שאני לא יודע מכיוון שאני נפצעתי והועברתי לבית-החולים בעיר ולאחר מכן הובאה לאותו בית-חולים גופת הנרצח. החוקר סטר לי בשתי ידיו על האוזניים.

אחר-כך הם סובבו את הכסא עליו ישבתי. המשענת היתה בצד ואמרו לי לשבת ולהוריד את הגב אחורה. אחד מהחוקרים עמד על כפות הרגליים שלי וכשהחלתי להתכופף אחורה, חוקר אחר דרך על הצוואר שלי עם הנעל שלו. הם חזרו על-כך מספר פעמים. אחר-כך העמידו אותי על יד הקיר, בעטו בי ונתנו לי אגרופים. אחד החוקרים לקח אלה מעץ בצבע שחור והיכה אותי בכל חלקי גופי. זה נמשך משעה 18:00 עד לשעה 3:00 לפנות בוקר. כל זה קרה כשידי השמאלית היתה חבושה, בגלל הפציעה בקטטה. הם משכו אותי מהיד הזו, שהיו בה 11 תפרים. היו לי גם תרופות שקיבלתי, אך הם לקחו אותן ממני כשהגעתי ליריחו וכל פעם שביקשתי את התרופות אמרו לי: רק אחרי שתודה.

אחר-כך הסיעו אותי עד לכלא. היו בחדר עוד תשעה אנשים, וכולנו היינו קשורים לחקירה של מותו של פ.ר.. החדר היה בגודל של 3x3 מ' ולא היו בו מזרונים או שמיכות. אנחנו ישנו על הרצפה. בחדר היה בקבוק פלסטיק ובו מים ועוד בקבוק רגיל לשתן.

ישנתי והתעוררתי ב-6:30. קיבלנו ארוחת בוקר, מרק עדשים ושלוש פיתות לכל אחד. בשעה 10:00 החזירו אותנו למפקדת הביטחון המסכל. הכניסו אותי לחדר בו היו שני חוקרים. אחד החוקרים הוציא מהמגירה שרשרת של אחי ד.ס. ואמר לי שאחי ד.ס. מת וזו השרשרת שלו. הוא שאל אותי אם אני רוצה לראות אותו ואמרתי שכן. הוא אמר לי: אחרי שתודה תיראה אותו. הוא אמר לי להודות ברצח, אבל אני הכחשתי. הוא התחיל להכות אותי בבעיטות ובאגרופים על הבטן, על החזה ובמתנייים. זה נמשך עד השעה 12:00 בצהריים.

אחד מאלה שהיו איתי בתא, א.ע., אמר לחוקרים שכולנו השתתפנו ברצח. החוקרים לקחו את כולנו לחדר בו הוא היה, ושם הוא סיפר מה קרה. אני הכחשתי כל קשר לרצח.

אחר-כך החזירו אותנו לכלא, שם הפשיטו אותנו ונשארו רק בתחתונים. חלק מהשומרים החלו לחפש בבגדים שלנו וחלק החלו להכות אותנו כשאנחנו ערומים.

למחרת לקחו את כולנו לתובע האזרחי, איבראהים עמרו, בבית משפט השלום [בבית משפט זה נדונות כל התביעות שאינן בטחוניות], שם החל התובע לגבות מאיתנו עדויות. אני הכחשתי כל קשר לארוע והתובע החל לסטור לי על הפנים ולקלל קללות כמו: כוס אוחתק, כוס אמאק.

אחרי כשעה החזירו אותנו לכלא. היינו בחדר הזה במשך עשרה ימים, בלי מזרונים או שמכות. לא נחקרנו בכלל במשך הימים האלה. בכל הכלא היו כ-80 עצורים.

אחרי עשרה ימים אלה, הועברנו לאגף של המשטרה הצבאית שנמצא באותו כלא. הכניסו אותי לחדר של התובע הצבאי, מוחמד בשתאווי, המכונה אבו זיאד. יחד עם בשתאווי היו עוד שלושה בחדר, אחד כתבן ושניים אחרים שתפקידם להכות אנשים. אבו זיאד היה מעמיד אותי, תופס חתיכת גומי ומכה אותי בכל חלקי גופי. בזמן שהיכה אותי היה אומר לי: תגידי מי הרג את פ.ר. במהלך החקירה אצל אבו זיאד הוא היה משכיב אותי על הרצפה, על הגב, מביא קלצ'ניקוב וקושר את הרגליים שלי לחגורה של הרובה. השניים שהיו בחדר היו מרימים את הקלצ'ניקוב, אחד מכל צד, וכך רגלי היו תלויות באוויר. אז אבו זיאד היה מכה אותי על כפות הרגליים באלה מעץ, עד שהיא נשברה. כשנשברה האלה הוא הביא חתיכת צינור גומי והמשיך להכות. כל זה הוא עשה תוך כדי שהוא מקלל את אמא שלי, אבא שלי ואת אלוהים. אחרי המכות הוא היה אומר לי לעמוד ולרוץ במקום, כדי שהדם יזרום לי שוב. כך זה היה במשך 14 ימים רצופים. במהלך השבועיים אבו זיאד זימן אותנו לחקירה גם בשעות שלאחר חצות.

אבו זיאד אמר לי בזמן החקירה שהוא תובע מזה 25 שנים בלבנון ושהוא הרג יותר מ-20 אנשים. הוא אמר שהוא לא דואג לנו אם נמות, כי הוא מונה על-ידי אבו עמאר [יאסר ערפאת].

התובע אבו זיאד היה מכה אותנו גם בנוכחות בני משפחתו של ההרוג. הם היו מגיעים לכלא בעקבות הזמנה של התובע שרצה להראות להם את נחישות הרשות להעניש. החוקרים גם עשו לנו מסדר זיהוי ומשפחת הנרצח הגיעה כדי לזהות את הרוצח, אבל הם לא הצביעו עלי בכלל.

פעמיים במהלך מעצרי דרשו ממני לנקות את השרותים. אני סירבתי והם היו מכים אותי ושמים אותי בצינוק ליומיים כעונש.

אחרי חודשיים מיום מעצרי הגיע עורך-דין בשם א.ג. משכס, שההורים שלי שלחו, ונפגש איתנו בנוכחות התובע. התובע סירב לתת לעורך-הדין כל חומר מחומר החקירה ואמר שהחקירה עוד לא הסתיימה. הוא לא נתן לעורך-הדין לדבר איתנו. עורך-הדין הלך ולא חזר שוב.

רק חודש לאחר מעצרי הרשו למשפחתי לבקר אותי. הייתי בכלא עד ל-30.7.95, ובכל התקופה הזו לא לקחו אותי לשופט. ב-30.7.95 נמלטתי מהכלא לאחר שיצרתי קשר טוב עם כמה מהשוטרים הצבאיים.

רוב החוקרים הם כאלה שהשתחררו מהכלא הישראלי אחרי הסכם קהיר.

פעם הגיעה משלחת של ארגוני זכויות אדם לביקור בכלא. אבו זיאד קרא לנו אחרי שהם הלכו והכה אותנו. הוא אמר שזה בגלל שהמשפחות שלנו פונות בתלונות לארגוני זכויות אדם.

בזמן שאני הייתי בכלא, הגיעו פעמיים אנשים מהצלב האדום. לפני שמשלחת הצלב האדום הגיעה, החיילים הורו לנו לנקות את הכלא ולא להתלונן בפניהם על שום דבר. אנשי הביטחון המסכל הסתירו אנשים שעל גופם היו סימני מכות, ולא נתנו לאנשי הצלב האדום לראות אותם.

בפעם הראשונה הגיעה בחורה מהצלב האדום. התלוננו בפניה על שיטות החקירה של הביטחון המסכל והיא פנתה לגייבריל [רגיוב] וסיפרה לו על התלונות. לאחר שהבחורה עזבה-הגיע גייבריל בעצמו לכלא ואמר: מה הצלב האדום יעשה לכם אם תתלוננו, אנחנו לא עושים חשבון לאף אחד. בפעם השנייה שהיא באה אמרתי לה שגייבריל קילל אותנו בגלל שהיא סיפרה לו שהתלוננו, והיא אמרה שהיא מצטערת שהיא סיפרה לו.

כמה פעמים לקחו אותי לרופא בגלל החתכים שיש לי ביד מאז הקטטה. הרופא אמר לי שהכל בסדר ושאינ לי ממה לפחד. הוא לא טיפל בי כלל.

בכלא היה איתי בחור מהכפר א-תל שבנפת שכס, שהיה חשוד באיסקאט לבחורה.⁴² ראיתי את השוטרים תופסים אותו מהרגליים, ומורידים את ראשו אל תוך החור של הביוב, מספר פעמים. לפעמים ראיתי שהשוטרים מילאו דלי במים מהביוב, והיו שופכים את זה על הבחור. הבחור נמצא בכלא מזה שלושה חודשים בבידוד מוחלט.

---

42. פירושה המילולי של המילה "איסקאט" הוא הכשלת אדם או דרדורו. הכוונה בהקשר זה היא לסחיטה או להפעלת לחץ, מיני בדרך-כלל, לצורך גיוס משתפי-פעולה עם ישראל.

עדותו של י.ס., בן 51, נשוי ואב לאחד-עשר ילדים

[...] ב-5.4.95 הלכו בני משפחת ע., יחד עם בחורים נוספים, למקומות העבודה של שלושה מהילדים שלי, והלכו איתם ליישב את הסכסוך עם משפחת ר'. התפתחה קטטה בכיכר שכם בין משפחת ע. לבין משפחת ר'. הם השתמשו בפגיונות, וכתוצאה מכך נהרג בן משפחת ר', ששמו פ.ר'. בני ע.ס. נחתך בווריד הזרוע שלו והועבר לבית-חולים. מאוחר יותר הגיעה לבית-החולים גם גופת פ.ר'. ע.ס. ביקש שיעבירו אותו לבית-חולים אחר בעיר.

לאחר הקטטה נפוצה בעיר שמועה שבני ע.ס. הוא זה שהרג את פ.ר'. כדי למנוע שפיקוח דמים נוספת החלטתי להסגיר את שלושת בניי לביטחון המסכל ביריחו. פניתי למשרד הביטחון המסכל בשכם שבראשו עומד עיסאם אבו בכר. הוא שלח את אנשיו עם מכונית והם הסיעו את שלושת ילדיי ליריחו.

בלילה הגיעו לבית שלי חיילים ושוטרים ישראלים ושאלו על הילדים שלי. אמרתי להם שהם לא בבית. הם אמרו: אנחנו יודעים שהם ביריחו. הם ביקשו את התמונות של הילדים. נתתי להם את התמונות. הם לא חזרו לבית שלנו עד היום.

כמה ימים לאחר מעצרו של ילדיי שמעתי מאנשי מטרה צבאית פלסטינים שהם עונו קשות על-ידי הביטחון המסכל. לאחר כמה ימים אשתי נסעה ליריחו כדי לבקר את בני ע.ס. הפצוע. הכניסו אותה כדי שתראה אותו, אבל לא הרשו לה לדבר איתו ואחרי חמש דקות אמרו לה לצאת. היא ביקשה שהצלב האדום יבקר את הבן ויתן לו טיפול רפואי, אך החוקר אמר: אנחנו לא מכירים לא בצלב האדום ולא בארגוני זכויות האדם. אשתי ביקשה מהתובע למנות לע.ס. עורך-דין, אך התובע סירב. הם אמרו לאשתי שבחג הקורבן יהיו ביקורים ושתבוא אז. הלכנו לבקר אותו ב-12.5.95.

בביקור הראשון שלנו אצל הבנים שלנו הם סיפרו לנו על חקירתם ועל העינויים שעברו.

בני א.ס. שוחרר ב-30.7.95 ובמשך כל התקופה הזו לא הובאו לא הוא ולא בניי האחרים בפני שופט לדיון או להארכת מעצר. בני ע.ס. נשוי ואב לשני ילדים. ב-30.7.95 בערב הוא נמלט מהכלא כי הוא כעס על כך שלא שיחררו אותו יחד עם אחיו א.ס..

מאז שע.ס. נמלט אנחנו לא יכולים לבקר את הבן השלישי שלנו, ד.ס., שנמצא עדיין בכלא ביריחו. בכל ביקור ביריחו אמרו לנו אנשי הביטחון המסכל: תסגירו את ע.ס. ואז נרשה לכם לבקר את ד.ס..

אף עורך-דין בשכם לא רצה לקבל את ייצוגם של ילדיי. פנינו למשרד עורכי-הדין של א.ג. ונט. כדי שייצגו אותם, אך הם לא הצליחו להיפגש ולדבר איתם וביקשנו מהם שיעזבו את התיק.

3. חטיפתה וחקירתה בעיניוים של א.ש.

עדותה של א.ש., בת 24, תושבת רמאללה, עובדת במחלקת בוח-אדם במינהל האזרחי בית-אל

העדות נמסרה לידי באסם עיד ב-9.7.95 ברמאללה

ביום 27.3.95, בסביבות השעה 16:30, נסעתי לביתי במכונית שלי, בדרכי חזרה ממקום עבודתי שבבית-אל. יחד איתי היתה חברתי לעבודה, נ.נ., בת 25. לפני הכניסה לרמאללה, מכיוון צפון, כ-3 ק"מ מאחורי המינהל האזרחי, עקפה אותי מכונית מסוג סובארו סטיישן בצבע כסף, מודל חדש, חסמה לי את הדרך ופגעה במכונית שלי. מספרי הרישוי של הסובארו היו רשומים על קרטון.

חמישה בחורים צעירים, בגילאים 22-30, ירדו מהסובארו. שניים מהם, שהיו חמושים, נעמדו ליד החלון הקדמי. אחד אחר עמד בצד שלי והיכה אותי בראש באקדח שהיה לו ביד. הם הורו לנו לרדת מהמכונית. חברתי ירדה מהמכונית ונכנסה לסובארו. אני סירבתי. החוקר שעמד בצד שלי החל לצעוק ומשך אותי החוצה. הוא הוריד אותי בכוח, גרר אותי והכניס אותי לתוך הסובארו. עוברים ושבים שניסו להתערב בגלל הצעקות שלי לא העזו להתקרב כי הבחורים איימו עליהם בנשק וצעקו שהם מהביטחון המסכל.

אחרי שהכניסו אותנו למכונית, נסענו לכיוון ירושלים. בדרך שלושה מהם ירדו. כל הדרך הבחורים אמרו לנו להוריד את הראש למטה כדי שלא נדע היכן אנו נמצאות. הגענו למקום הררי עם עצי שקדים. לא היו שם בנייני מגורים. אחד מהבחורים הוריד את שתינו והושיב אותנו על האדמה. אחרי כמה דקות הרחיקו אותנו אחת מהשניה והושיבו כל אחת בנפרד. אחר-כך הלכנו ברגל עד שהגענו לבית נטוש. הכניסו אותנו לבית, כל אחת מאיתנו לחדר נפרד. חברתי נ. שוחררה ואני נשארת.

אחר-כך לקחו אותי לחורשה והושיבו אותי מתחת לעץ זית. ברגע זה הגיע בחור שלישי שזיהה את עצמו בשם "אבו אמג'יד". הוא החל לחקור אותי: באיזו שעה את יוצאת לעבודה? באילו דרכים את עוברת בדרכך לעבודה? באיזו שעה את מסיימת את העבודה? ועוד שאלות כאלה. שאלתי אותו: מדוע אני כאן? הוא אמר לי: אני חוקר ולא את. הוא שאל אותי אם אני רוצה לחזור הביתה. אמרתי שכן. אמר לי: תשתפי איתנו פעולה כדי לסיים מהר. אם לא, תישארי כאן בלי סוף. ברגע זה שמעתי סירנה של רכב צבאי שעבר באיזור. אבו אמג'יד אמר לי: כבר הספקת להודיע לכל הצבא. הצבא מחפש אותך. אבו אמג'יד שאל אותי: באיזו תאריך נקשרת לשב"כ? אמרתי: מה אתה שואל אותי? הוא נתן לי סטירה על הפנים ואמר לי: שלא תחלמי לחזור הביתה.

אחר-כך שני הבחורים שהיו איתי בהתחלה, שהלכנו כשאבו אמג'יד חקר אותי, חזרו עם בקבוק מים וגי'קט. כשהגיעו הם הורו לי לעמוד. הלכנו לתוך השדות כ-20 דקות. הגענו לבית בן שתי קומות בתהליך בנייה. הם הכניסו אותי לקומה הראשונה. אבו אמג'יד עזב ואז הגיעו עוד שלושה בחורים שהחלו לדבר עם

השניים ששמרו עלי. אחד מהבחורים שהגיעו ניגש אלי ואמר לי להודות מהר. הוא אמר: יש כאן הרבה בחורים שלא מתעייפים לשמור עליך להרבה זמן. הם ישבו ואכלו. הם הזמינו אותי לאכול גם, אך סירבתי. אחר-כך הגיעו עוד שלושה בחורים ובסך-הכל היו שמונה ביחד. אבו אמג'ד גם חזר.

הם לקחו אותי לקומה השנייה של אותו בית. אבו אמג'ד שאל אותי אם אני אשמה או לא, וממתי נקשרתי לשב"כ. סירבתי לענות. הוא החל לתת לי סטירות על הפנים, ותוך כדי כך צעק עלי למה אני לא מודה. אחר-כך הוא הורה לבחורים לקחת אותי למסדרון של הקומה השנייה. הוא הורה לי להרים את שתי הידיים על הקיר ולעמוד על רגל אחת. כך עמדתי כחצי שעה. אחר-כך הבחורים הביאו חבל מפלסטיק וקשרו לי את שתי הידיים מאחור. את הקצה השני של החבל הם קשרו לברזל של אחד החלונות שבמסדרון ומשכו את החבל למטה, כך שהידיים שלי היו קשורות ומורמות כלפי מעלה וזה כאב לי נורא. הם החלו לשאול אותי על התאריך בו נקשרתי לשב"כ. זה נמשך כשעה. אחר-כך הם עזבו אותי וירדו כולם לקומה הראשונה. מדי פעם בפעם היה אחד מהם עולה כדי לראות אם אני עומדת באותה צורה.

אחרי שעה אבו אמג'ד חזר, הסיר לי את הקשרים מהידיים והורה לי להתפשט. אני צרחת וסירבתי. הוא אמר לי: אם לא תתפשטי – נפשיט אותך בכוח. הורדתי את המכנסיים, החולצה והנעליים ונשארתי כבגדים תחתונים. מזג-האוויר היה קר מאוד. בחור אחר הגיע וקשר לי את הידיים מקדימה, ואז קשר את קצה החבל לברזל בתקרה. הוא החל למשוך את החבל עד שהרים אותי כחמישה ס"מ מהרצפה. הייתי תלויה באויר. הם החלו להתזז עלי מים מהבקבוקים שהביאו. שניים החלו להכות אותי בשתי אלות, ואחד אחר הכה אותי עם צינור גומי על כל חלקי גופי. זה נמשך בין ארבע לחמש שעות, עד שהמואזין קרא לתפילת בוקר. הם הורידו אותי והורו לי ללבוש את בגדי.

אחר-כך הוציאו אותי מהבית כשהידיים שלי קשורות מקדימה. עזבנו את הבית והלכנו כ-10 דקות. הם הכניסו אותי לבית מגורים, הושיבו אותי על כיסא במטבח כשהפנים שלי לקיר וקשרו לי את הרגליים לרגלי הכיסא. הם לא נתנו לי לישון. בכל פעם שעצמתי את העיניים, אחד הבחורים היה נותן לי סטירה כדי להעיר אותי. בשעות הבוקר הגיע בחור והחל לשאול אותי את אותן השאלות. לא זיהיתי אותו כי פניו היו לקיר והוא עמד מאחורי. הוא אמר לי שהשתתפתי בפעילויות עם מסתערבים, עברתי עבירות מוסר ושכבתי עם גברים. אמרתי לו שיכתוב את כל האישומים על נייר ואני אחתום עליו כדי שיפסיקו את העינויים. הוא סירב והמשיך לחקור אותי. בזמן החקירה הוא היכה אותי באלה מעץ. זה נמשך כך עד לשעות אחר-הצהריים. שמעתי את המואזין קורא לתפילת אחר-הצהריים.

אחר-כך הגיע אבו אמג'ד ולקח אותי לחדר אחר. הוא קשר את ידי מאחור, והתזז עלי גז מדמיע מכלי שהיה בידו. הרגשתי כוויית בכל חלקי גופי. התחלתי לצעוק מרוב הכאבים. ביקשתי רחמנות. אבו אמג'ד החל להמיס נרות על גופי, ותוך כדי כך הוא אמר לי להודות בהאשמות המיוחסות לי. אמרתי: אני משת"פית, עברתי

עבירות מוסר וקיימתי יחסי מין – רק תעזוב אותי. הוא אמר לי שהוא לא רוצה שאני אודה בגלל העינויים, אלא מרצוני הטוב. נשבעתי באלוהים שאין לי כל קשר להאשמות האלו. כך זה נמשך עד שעות הערב. פעמיים במהלך החקירה הזו אבו אמג'ד משך לי בפטמות השדיים בצבת. אחר-כך הוא הזכיר לי שמות של שני בחורים שאני מסוכסכת איתם ואמר לי שהם העידו עליי שאני משת"פית, ושהם קיימו איתי יחסי מין. אמרתי שאני מבקשת רופא שיבדוק את הבתולים שלי, אך הם סירבו. אחר כך אבו אמג'ד אמר לי להוציא את המכשיר המחבר אותי לצבא. הוא החל לבדוק לי מתחת לעור ובשערות אם קיים מכשיר כזה. הוא המשיך להמיס נרות על הגוף שלי עד שעות הלילה.

אחר-כך הוציאו אותי מהבית ולקחו אותי לכיוון ואדי. שם החלו כמה בחורים, ביניהם אבו אמג'ד, לחקור אותי ולשאול אותי את אותן השאלות. אחר-כך ביקשו ממני להוריד את הבגדים ולהישאר בבגדים תחתונים. כך עשיתי. הם קשרו לי יד אחת ורגל אחת בחבל ותלו אותי על עץ. הם החלו להכות אותי באלה ובחתיכות גומי בכל חלקי גופי. זה נמשך עד לשעות הבוקר המוקדמות. אחר-כך הורידו אותי מהעץ, והורו לי ללבוש את הבגדים. הם קשרו לי את העיניים, החזירו אותי לבית ושמו אותי על כיסא במטבח. הם אמרו לי: למה לא להודותי המון בחורים כבר הודו על הכיסא הזה. עכשיו נעזב אותך ובעוד שעה נחזור, נביא לך דף ועט ותכתבי את הודאתך. אם לא – ניקח אותך להר ואת לא יודעת מה יקרה לך שם, נכתוב כרוז שאת משת"פית ונחלק אותו במקום מגוריך. הם עזבו אותי והלכו. עמדתי ליד החלון וראיתי אנשים עוברים ושבים. קראתי להם וביקשתי שיתקשרו למשטרה, שיעזרו לי. אך כולם היססו לעזור לי.

אחר-כך הגיעו שלושה בחורים שהחלו לצעוק על האיש ששמר עליי שישב בחדר הסמוך. הם אמרו: אנחנו שלושה ימים מחפשים אתכם, יש צו לשיחרור הבחורה. שאלתי אחד מאלה שצועקים מי הם. הם אמרו לי שהם מהביטחון המסכל ושהם באו לשחרר אותי. שלושת הבחורים לקחו אותי במכונית לבית אחר. שם אמרו לי לטוֹף את הפנים ולסדר את השיער. הם התקשרו לגייבריל רגיב ודיווחו לו שהם מצאו אותי. אבו אמג'ד שהיה איתנו ניסה לחטוף אותי שוב מהבחורים אך לא הצליח. אחר כך הגיע חוסיין א-שיח, ראש הביטחון המסכל ברמאללה, יחד עם בחור בשם איבראהים אל-קטרי. הם לקחו אותי ברכב שלהם למשרד הביטחון המסכל ברמאללה, שם גבו ממני את עדותי על כל מה שעשו לי והחזירו אותי הביתה.

אחרי יומיים מסרתי עדות לחנאן עשראווי [ראש הוועדה הפלסטינית העצמאית לזכויות האזרח], וגם משטרת ישראל זימנה אותי לרמאללה בגלל שמצאו את רכבי הפגוע באמצע הכביש. גם שם מסרתי עדות על מה שקרה. אני לא רציתי למסור עדות במשטרה, אך הם אמרו לי שאם אני לא אבוא הם יבואו לקחת אותי. במשטרה לא מסרתי את השמות של האנשים שחקרו אותי ולא תיארתי את המקומות שלקחו אותי אליהם. עד היום לא שמעתי דבר על האנשים שעשו לי את כל זה.

נספח מס' 2

תשובת קולונל ג'יבריל רג'וב, ראש מנגנון הביטחון המסכל
בגדה המערבית, לפניית בצלם בעניין מוחמד עומר נביל
פח'ר א-דין

PALESTINIAN NATIONAL
AUTHORITY

السلطة الوطنية
الفلسطينية

قيادة الأيمن الوطني

Dear Mr Yizhar Be'ar ,
The Executive Director , B'tselem

Concerning your letter to chairman Yasser Arafat in the title of illegal activities of the Preventive Security Service, we would like to inform you that Ahmad Tabouk is not a member of our Security Service, so we have no relation with the incidents you have mentioned in your letter.

In addition Fateh movement in Nablius now investigated these Cases and she will take the necessary steps to eliminate it .

Finally, we appreciate your efforts in terms of your assistance in protecting the human rights of our people in the Occupied Territories, and we advise you to be more careful while dealing with the information that you recieved.

With Respect ,

Colonel Gibril AL-Rajoub .
Head of Palestinian Preventive Security Service

April 30th, 1995

30/4/95

הרשות הלאומית הפלסטינית
מפקדת מנגנון הביטחון המסכל

מר יזהר באר היקר
מנהל ארגון בצלם

באשר למכתבך ליור יאסר ערפאת שכותרתו פעילויותיו הבלתי-חוקיות של מנגנון הביטחון המסכל, ברצוננו להודיעך כי אחמד טאבוק איננו חבר במנגנון הביטחון שלנו, ולכן אין לנו כל קשר לאירועים שהזכרת במכתבך.

בנוסף, תנועת פתח בשכם חוקרת כעת מקרים אלה ותנקוט בצעדים הנחוצים על-מנת להפסיקם.

לבסוף, אנו מעריכים את מאמציכם בכל הנוגע לסיוע בהגנה על זכויות האדם של עמנו בשטחים הכבושים, ואנו מייעצים לכם להיות זהירים יותר באשר למידע המגיע לידיכם.

קולונל ג'יבריל רג'וב
ראש מנגנון הביטחון המסכל הפלסטיני

30 באפריל, 1995

נספח מס' 3

תשובת חיים ישראלי, עוזר שר הביטחון, לפניית בצלם בעניין מוחמד עומר נביל פח'ר א-דין

משרד הביטחון

לשכת שר הביטחון

הקריה, ל' סיון תשנ"ה
28 יוני 1995

ק/6668

לכבוד
מר יזהר פאר
מנכ"ל "בצלם"
רח' עמק רפאים 43
קומה ב'
ירושלים 93141

שלום רב,

אני מאשר קבלת מכתבך ש.מ. 4639 מיום 5.4.95 אל ראש
הממשלה ושר הביטחון בעניין פציעת תושב שכס על-ידי אנשי
"הביטחון המסכל".

להלן התייחסות צה"ל:

"צה"ל ער למחוייבותו להגן על כלל האוכלוסייה המתגוררת
באיזור יהודה ושומרון.

במסגרת זו משקיעים כוחות צה"ל ימים כלילות על מנת
ללכוד את החוליה האחרית, ככל הנראה, למעשים המתוארים
בתלונות.

יצויין, כי הדברים עולים אף מדבריד, אשר מנהירים, כי
ראש החוליה הינו "מבוקש".

לאור האמור לעיל, האמור במכתבך, כאילו פועלת החוליה
תוך העלמת עין מצד כוחות הביטחון אינו נכון. "

ב בר כ ה,

ח. ישראלי

מד/

תשובת הקולונל ג'יבריל רג'וב, ראש הביטחון המסכל
בגדה המערבית, לשאלות בצלם

Palestinian National Authority
Preventive Security H.Q.

سلطة الوطنية الفلسطينية
تساهه الامن الوقائي

Date: _____
No: _____

(جبريل رجب)

بسم الله الرحمن الرحيم
التاريخ :- ٢٦/٧/١٩٩٥ م

السيد مدير مركز بتسيلم لحقوق الإنسان ،
رحمة وهدى .....

حول الإمتحان: اب انتر. قدمت لنا ، به اقتحما بما يلي :-

- ١- لا يوجد أي تواجد لقوات الامن الوقائي خارج نطاق السلطة الوطنية .
- ٢- ما هو موجود في أنحاء الضفة انعريه وشرقي القدس واي مكان هو بواحد لحركة فتح العمود الفقري لمنظمة التحرير الفلسطينية برئاسة الاخ الرئيس ياسر عرفات .
- ٣- من الطوردي أن بتصدي تنظم فتح لحل المشكل الاجتماعي والسياسية والأمنية لأبناء شعبنا أيضا بواحد .
- ٤- القوانين المعطفة في مناطق الحكم الذاتي هي مجموعة تشريعات الجزائية لمنظمة التحرير الفلسطينية ١٩٧٩ ، حول الامور الأمنية والعسكرية أما أمام المحاكم المدنية الخاصة بالامور المدنية والخاتمة للقوانين المصنفة في القانون الأردني تبين عام ١٩٦٧ م .
- ٥- إن مراكز التحقيق والاعتقال لدى جهاز الامن الوقائي في أريحا ولدى كافة السلطة الوطنية في مراكز خاضعة لإشراف ومراقبة وحدات المتدانة لكافة اله نظمات حقوق الإنسان والصليب الأحمر والهلال الأحمر .
- ٦- بت عناصر حركة فتح لكافة أنحاء الضفة الغربية تستقي صلاحياتها وفوتها من رئسها ورمزها الرئيس . ياسر عرفات رئيس حركة فتح / دولة فلسطين .

العقيد جبريل الرجوب
مدير الامن الوقائي
في الضفة الغربية

**הרשות הלאומית הפלסטינית
מפקדת מנגנון הביטחון המסכל**

26.7.95

לכבוד

מנכ"ל ארגון "בצלם" לזכויות האדם,

שלום רב,

בנוגע לסוגיות שביקשתם לברר, להלן ההבהרות:

1. אין כל נוכחות של כוחות מנגנון הביטחון המסכל מחוץ לתחומי הרשות הלאומית הפלסטינית.
2. הנוכחות היחידה הקיימת בגדה המערבית, מזרח ירושלים ובכל מקום, היא נוכחותה של תנועת פתח, עמוד השדרה של אש"ף, בראשות הנשיא יאסר ערפאת.
3. התערבות מטעם ארגון פתח בפתרון בעיות חברתיות, פוליטיות ובטחוניות של בני עמנו, בכל מקום בו הארגון נמצא, היא טבעית ביותר.
4. החוק החל בתחומי האוטונומיה הוא קובץ חקיקות עונשין של אש"ף משנת 1979 בענייני ביטחון וצבא. בפניו בתי המשפט האזרחיים, לגבי חוק אזרחי ופלילי, החוק החל הוא החוק הירדני מלפני שנת 1967.
5. מרכזי החקירות והמעצר של מנגנון הביטחון המסכל ביריחו ושל הרשות הלאומית בכלל, כפופים לפיקוח ולמעקב ואף לביקורים מטעם כל ארגוני זכויות האדם, הצלב האדום והסהר האדום.
6. גורמי תנועת פתח בכל רחבי הגדה המערבית שואבים את סמכותם וכוחם מנשיאם ומנהיגם, יאסר ערפאת, ראש תנועת פתח-מדינת פלסטין.

עקיד גיבריל רגיזב

ראש מנגנון הביטחון המסכל בגדה המערבית

מכתב מה-26.5.95, ממנהל סניף מנגנון הביטחון המסכל
בחברון, ג'יבריל אל-בכרי, שהודפס על נייר רשמי של
מפקדת מנגנון הביטחון המסכל - סניף חברון

باسم الله الرحمن الرحيم

PALESTINIAN NATIONAL AUTHORITY
سلطة الوطن الفلسطينية

قيادة الامن الوطني - دائرة الخليل

١٩٩٧/٥٠٦

التاريخ

بسم الله الرحمن الرحيم

الادخ مدير دائرة الامن الوطني الخليل

شعبة ربيعه

الموضوع: تقدير عمل انتقام الجيش هذا اليوم لمقر جهاز لاسيه

التمديد بتاريخ ١٩٩٥/٤/١٥

في يومنا هذا الساعة الثامنة عشرين من هذا اليوم اعلنت
السلطات اوسا تلتية الشارح المؤدى لجهاز لاسيه من جميع الجهات
ورفعت رموز ابي ستيفن الى الموقع ثم قامت بمحكمة
بانتقام الجهاز واخذت جميع الدعوة المتواجده بالجهاز وتاممت
بعمليات تفحص داخل الجهاز وتاممت بمصادرة اجهزة الاتصالات
وخرائط المدينة الخليل وتاممت بتجهيز ارباب الجهاز وعدد من
اعضاء الجهاز المتواجدين بالمكان وبعد ذلك تم اعداد باخذ عدد
من افراد الجهاز الى مقر الفكر العسكري وعدد من المراهقين
الفاطيمية بالقرب من الموقع ثم تادروا المكاف واعدت سمعت بقرت
بمركب اخرى ايضا بانتقام الجهاز وتاممت باخراج جميع المواجهين
من مملكت تمانا بتجهيز المقر مرة اخرى، بكادية فيديو تم
تادروا الموقع ومنه بيده الاستجواب الذي تم اخذهم الى مقر بحكم
الوطني العسكري الادخ حاتم التلامحة وعدد من الفاطيمية بالقرب
من الجهاز وهم جميع دعنا واعد افراد عائلة المفضل. اضافة
الى سائرهم كما تم مراعاة الجبهة الى منقحة الحاتم العسكري
كجزء الادخ قائد الفوس ورسن جيزات الفلانية تواجدت تحت عمليت
التفحص وهم اعداد بالجهاز.

الدائرة العملياتية

السلطة الوطنية الفلسطينية
قيادة الامن الوطني
فرع الخليل

תגובות מפקדת מנגנון הביטחון המסכל

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

PALESTINIAN NATIONAL
AUTHORITY

السلطة الوطنية
الفاستينية

قيادة الامن الوقائي

التاريخ :- ٢٢ / ٨ / ١٩٩٥

السيد باسم عبد الباحث الميداني لمركز بتسليم
، حية ضية وبعد .....

نقد تلقينا مسودة التقرير الذي أعده مركز بتسليم والذي حمل عنوان "التهديدات التي تشكلت في الضفة الغربية منذ بداية الاحتلال الإسرائيلي في عام 1967". ونحن إذ نسعى لنضع الأمور في نصابها الصحيح بعيداً عن الإشغالات والاهتمامات التي تضمنها التقرير ، والذي يبدو أن معدوه استغفوا معلوماتهم من مصادر غير موضوعية ، وخصوصاً أن الحدث يدور بمحطه عن حالات ذات ماضي جنسي واحرامي ، تجار مخدرات ، لصوص ، ومحرقين وطنياً وأخلاقياً .

مهما يكن من أمر ... فالمسألة التي نهتمنا هي تأكيد الدبيعات التالية :-

أولاً / قوات الأمن الوقائي الفلسطينية تتوحد بصفة أساسية في مناطق المنطه الفلسطينية وكافة النشاطات التي يقوم بها الأمن الوقائي كذراع من أذرع المنطه الفلسطينية تتحصر أساساً في المنطقة الخاضعة للإدارة الفلسطينية ، وأي ظهور أو امتداد للأمن الوقائي في الضفة الغربية لا يبدو عن كونه تمعداً عن التشابك الدقيق الذي يصل أحياناً لدرجة التعميد ما بين حركة فتح وبين جهاز الأمن الوقائي الذي يسير بجوهره تعبيري وطنياً وأخلاقياً وامتداداً طبيعياً للأمن الوقائي الذي تعتبر حركة فتح رائده نضاله ، وقد حدث في بعض الأحيان أن يقوم جهاز الأمن الوقائي بمد يد العون والمساعدة لتنظيم حركة فتح بهدف حل بعض المشاكل السياسية والإجتماعية والأمنية لأبناء شعبنا ... وهكذا الأمر وفي حالة حدوثه لا يتم بصورة رسمية ، وإنما في إطار التمسيق والتعاون والمسر المشترك لخدمة الوطن والمواطن ومكافحة الجريمة وتحقيق الطمأنينة والأمن والأمان لأبناء شعبنا .

ثانياً / لا علاقة للأمن الوقائي بكل ما نسب الى المدعو أحمد طوبوق من ممارسات خاطئه وتجاوزات مدفوعة ، لا سيما وأن أحمد طوبوق لم يكن في يوم من الأيام ولكن يكون عضواً في جهاز الأمن الوقائي ... وقد عبر جهاز الأمن الوقائي في أكثر من مناسبة عن رفضه الشديد لسلوكيات الطوبوق الشاذة .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

PALESTINIAN NATIONAL
AUTHORITY

السلطة الوطنية
الفاستينية

قيادة الأمن الوقائي

ثالثاً / كافة نشاطات جهاز الأمن الوقائي في مختلف ميادين العمل تستند أساساً إلى مجموعة التشريعات الجزائية لمنظمة التحرير الفلسطينية لعام ١٩٧٩ فيما يتعلق بالأمور الأمنية والعسكرية ، وإلى القوانين الأردنية قبل عام ١٩٦٧ فيما يتعلق بالأمور المدنية والجنائية . وهي في جميع الأحوال تعبر عن رغبة وسمو أخلاق الشعب الفلسطيني وطلوبته المناضلة وعن تسامح الجهاد وتطلعاته العظيمة الإنسانية والوطنية .

رابعاً / مراكز التحقيق والإعتقال لدى جهاز الأمن الوقائي في أربعا خاضعة تماماً لإشراف ومراقبة كافة منظمات حقوق الإنسان والعصبة الحمراء والهلال الأحمر ، وهناك زيارات ميدانية دورية لتلك المنظمات ، ولا يوجد لدينا أي متعبد من انضمام مركز في أي من تلك المنظمات للوقوف على مستوى التعامل الإنساني والأخلاقي والحضاري الذي يدرجه بمراكز التحقيق والإعتقال حتى لا يبقى مركز بتسليم قرصة سهلة لإدعاءات وأباطيل وأراءيف المعرضين .

خامساً / لا يتم توقيف أي مشبوه من قبل جهاز الأمن الوقائي إلا بقرار افعال قانوني ، وعملية الإعتقال تتم بصورة إنسانية وحضارية وبما يتفق بكافة الحقوق الإنسانية ولقنا للمواثيق الدولية ، وسمح للمتهم بتوجيه محامي وزيارة أهله ، ومنع منعاً باتاً إساءة معاملة المعتادين أو تهديدهم أو التعرض لكل ما من شأنه تمس بكرامتهم .

مع التحية

قيادة الأمن الوقائي الفلسطيني / المقر العام

תרגום תגובת מפקדת מנגנון הביטחון המסכל⁴⁵

הרשות הלאומית הפלסטינית מפקדת מנגנון הביטחון המסכל

תאריך: 22.8.95

לכבוד מר באסם עיד – איש השטח של ארגון בצלם
שלום רב,

קיבלנו את טיוטת הדו"ח שהכין בצלם שכותרתו: "חטיפה", מעצר בלתי-חוקי ועינויים של פלסטינים תושבי הגדה המערבית בידי מנגנון הביטחון המסכל הפלסטיני.

ברצוננו להעמיד את הדברים בהקשרם הנכון ולהרחיקם מהעלילות וחוסר הדיוקים הכלולים בדו"ח, שנראה שכותביו שאבו את המידע שלהם ממקורות בלתי-אובייקטיביים. זאת במיוחד מאחר שרוב הדיון מתייחס לאנשים בעלי עבר פלילי, פושעים, סוחרי סמים, גנבים וסוטים מבחינה לאומית ומוסרית.

על כל פנים אנו רוצים להדגיש את הדברים הבאים, המובנים מאליהם:

א. כוחות הביטחון המסכל הפלסטיני נמצאים, בעיקרון, בתחומי הרשות הפלסטינית וכל הפעולות שמבצע הביטחון המסכל כזרוע של הרשות הפלסטינית מצטמצמות בעיקרון לשטח הריבונות הפלסטינית. כל נוכחות או פריסה של הביטחון המסכל בגדה המערבית אינם יותר מביטוי של קשר רופף, שלעיתים עשוי להתחזק, בין תנועת פתח למנגנון הביטחון המסכל, המהווה במהותו ביטוי לאומי ומוסרי, והמשך טבעי של העם הפלסטיני שתנועת פתח היא המובילה את מאבקו. במקרים מסוימים ייתכן שמנגנון הביטחון המסכל יושיט יד של עזרה ותמיכה לארגון פתח על-מנת לפתור בעיות פוליטיות, חברתיות ובטחוניות כל שהן של בני עמנו, אך כאשר זה קורה, זה לא נעשה בצורה רשמית אלא במסגרת תיאום, שיתוף פעולה ומאמץ משותף לשרת את המולדת והאזרח, להילחם בפשע ולהבטיח שלוה, שקט וביטחון לבני עמנו.

ב. אין קשר בין הביטחון המסכל לבין כל הדברים שמיוחסים לאחמד טאבוק, המהווים עבירות וחריגות שיש לדחות על הסף. בייחוד עקב העובדה שאחמד טאבוק מעולם לא היה, ולא יהיה, איש מנגנון הביטחון המסכל. מנגנון הביטחון המסכל הביע בהזדמנויות רבות את סלידתו העזה מההתנהגות החריגה של טאבוק.

45. תרגום של בצלם.

ג. כל הפעולות של מנגנון הביטחון המסכל בתחומים השונים נעשות בהסתמך על קובץ חקיקת העונשין של אשי"ף משנת 1979 בכל הנוגע לענייני ביטחון וצבא, ועל החוק הירדני שלפני 1967 בכל הנוגע לחוק האזרחי והפלילי. בכל המקרים פעולות אלה מבטאות את ההתנהגות המוסרית הנשגבת של העם הפלסטיני ושל כוח החלוץ הלוחם שלו ואת הסובלנות של המנגנון, וערכיו האנושיים והתרבותיים המיוסדים ברוח החוק.

ד. מרכזי המעצר והחקירות של מנגנון הביטחון המסכל ביריחו נתונים לחלוטין למעקב ולפיקוח של כל ארגוני זכויות האדם, של הצלב האדום והסהר האדום והם עורכים שם ביקורים תקופתיים. אין לנו כל התנגדות לכך שארגון בצלם יצטרף לארגונים אלה על-מנת לעמוד מקרוב על רמת היחס האנושי, המוסרי והתרבותי הקיים במרכזים אלה וזאת על-מנת שארגון בצלם לא יהיה טרף קל לטענות שקריות ועלילות שווא.

ה. מנגנון הביטחון המסכל איננו עוצר כל חשוד אלא על-פי החלטת מעצר חוקית. תהליך המעצר נעשה בצורה אנושית ותרבותית והעציר נהנה מכל הזכויות האנושיות בהתאם לאמנות הבינלאומיות. לנאשם זכות למנות עורך-דין ולקבל ביקורי קרובים ואסור באיסור מוחלט להתיחס באופן גרוע לעצירים, לענותם או לפגוע בכבודם בדרך כל שהיא.

בברכה,

מפקדת הביטחון המסכל/ המטה הכללי

תגובת הרשויות הישראליות

בצלם העביר דו"ח זה למשרד ראש הממשלה, על-מנת לקבל את תגובתו לדברים הנאמרים בדו"ח, זאת לאחר שנמסר ל**בצלם** מדובר צה"ל כי משרד ראש הממשלה הוא המטפל בנושא.

בשיחה טלפונית, הודיעה ל**בצלם** דוברת משרד ראש הממשלה, הגברת עליזה גורן, כי אין בכוונת המשרד להגיב על הדו"ח.

פרסומי בצלם

	דפי מידע
מקרי מוות ופציעה כתוצאה מהתפוצצות שיירי תחמושת.	יולי 1995
עינויים בחקירה: עדויות נחקרים פלסטינים, עדויות חוקרים.	נובמבר 1994
"טרטורים" ביורוקרטיים, הטרדה והתעמרות במהלך פעילות מבצעית בגדה המערבית בשנה הראשונה להסכם העקרונות.	ספטמבר 1994
ירי לעבר כלי-רכב בשטחים על-ידי כוחות הביטחון. הריגת ילדים פלסטינים והוראות הפתיחה באש.	פברואר 1994 יוני 1993
הריסת בתים במהלך פעולות כנגד מבוקשים.	מאי 1993
הסגר על הגדה המערבית ורצועת עזה – פגיעות ישירות ונלוות בתושבי השטחים.	אפריל 1993
הגבלות על זכות ההפגנה והמחאה בשטחים.	ינואר 1992
חידוש גירושם של נשים וילדים מהשטחים בשל "שהייה בלתי חוקית".	ספטמבר-אוקטובר 1991
תלונות על הפרת זכויות האדם בשטחים, פעילות המוקד להגנת הפרט.	אוגוסט 1991
מותו של הנער מחמוד עליאן, התעמרות פקיד מס-הכנסה, לחץ על משפחות מבוקשים.	יוני 1991
זכויות האדם בשטחים בתקופת מלחמת המפרץ.	ינואר-פברואר 1991
הריסות ואטימות בתים כאמצעי ענישה בגדה המערבית וברצועת עזה – מעקב.	נובמבר 1990
דו"ח מיוחד: איבוד עשתונות, אירועי הר-הבית – תחקיר ראשוני.	אוקטובר 1990
סגירת בתי-ספר ופגיעות אחרות במערכת החינוך בשטחים. הגבלות על בנייה למגורים בגדה המערבית.	ספטמבר-אוקטובר 1990 אוגוסט 1990
אלימות כלפי קטינים במעצר משטרתי.	יוני-יולי 1990
מערכת השיפוט הצבאי בגדה המערבית – מעקב.	מאי 1990
עמדות צה"ל בבתים פרטיים, "פורים שפיל" בכפר עאבוד, מעקב – חקירת מצ"ח.	אפריל 1990
הצנזורה על העיתונות הפלסטינית במזרח ירושלים.	פברואר-מארס 1990

מקרי מוות ופציעה של ילדים.	ינואר 1990
משפטי חיילים, הגבלות על יציאה לחו"ל.	נובמבר 1989
על סופרים וספרים אסורים.	אוקטובר 1989
חקירת מקרי מוות, מעצרים מינהליים.	ספטמבר 1989
מיתקני כליאה.	אוגוסט 1989
חקירת מקרה מוות, מתנחלים, גירושים.	יולי 1989
קליעי פלסטיק, עוצר, פגיעות של מתנחלים, הריסות בתים.	יוני 1989
נתונים, החרמת תעודות-זהות, חקירת מקרי מוות.	מאי 1989

זוחות מקיפים

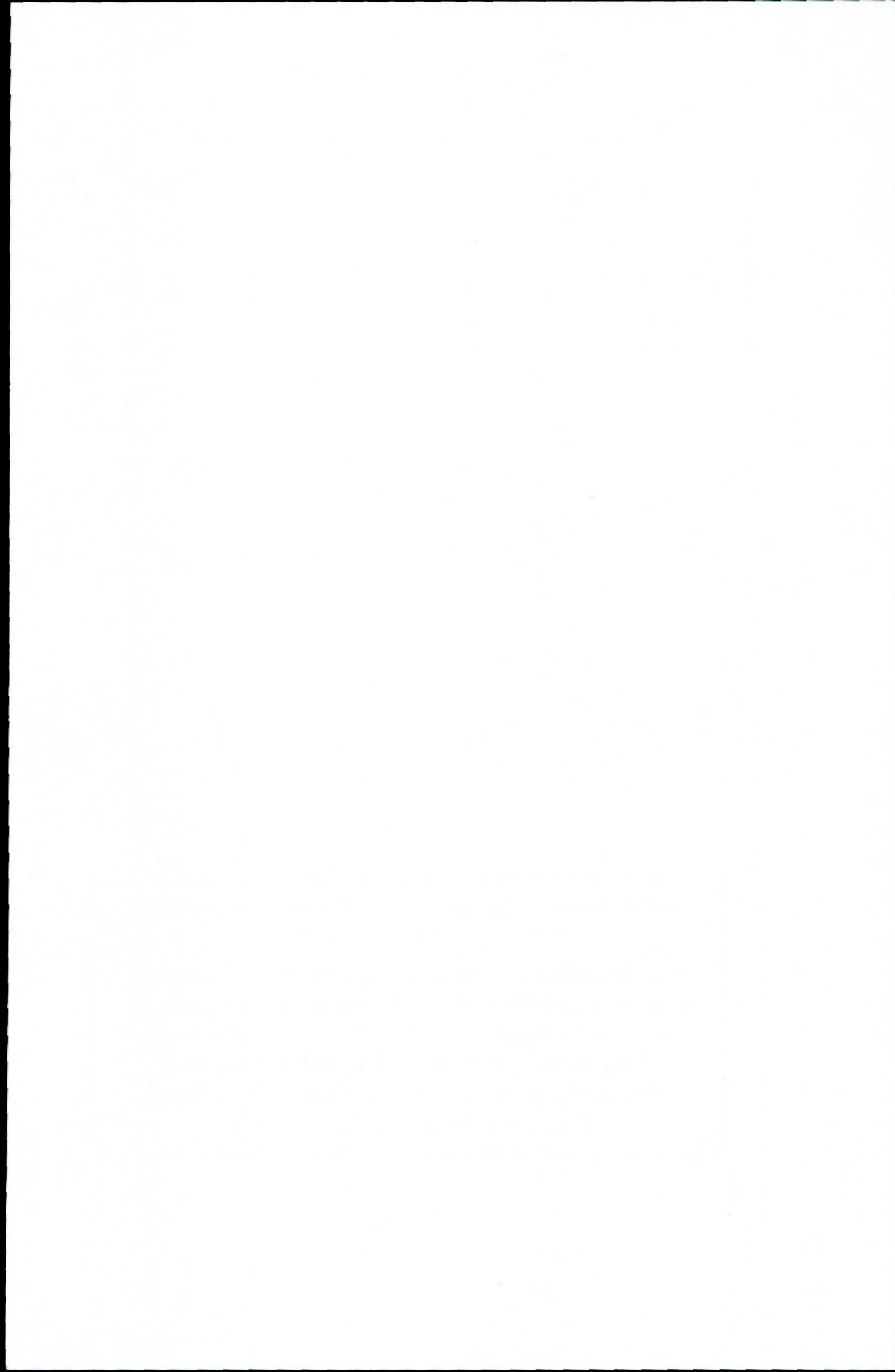
אכיפת החוק על אזרחים ישראלים בשטחים.	מארס 1994
משתפי-הפעולה בשטחים בתקופת האינתיפאדה: הפרות ופגיעות בזכויות האדם.	ינואר 1994
דו"ח דו-שנתי 1992/1993: הפרות זכויות האדם בשטחים.	1994
גירוש פלסטינים מהשטחים והגירוש ההמוני בדצמבר 1992.	יוני 1993
עצורים בלא משפט – מעצרים מינהליים בשטחים מתחילת האינתיפאדה.	אוקטובר 1992
פעילות היחידות המיוחדות בשטחים.	מאי 1992
חקירת פלסטינים בתקופת האינתיפאדה – דו"ח מעקב.	מארס 1992
דו"ח דו-שנתי 1990/1991: הפרות זכויות האדם בשטחים.	1992
חקירת פלסטינים בתקופת האינתיפאדה: התעללות, "לחץ פיסי מתון" או עינויים?	מארס 1991
הענישה הקולקטיבית בגדה המערבית וברצועת עזה והביקורת השיפוטית עליה.	נובמבר 1990
פתיחה באש על-ידי כוחות הביטחון בשטחים.	יולי 1990
מערכת המיסוי בגדה המערבית וברצועת עזה כמכשיר לאכיפת השלטון בתקופת ההתקוממות.	פברואר 1990
דו"ח שנתי – 1989; הפרות זכויות האדם בשטחים.	דצמבר 1989
מערכת השיפוט הצבאי בגדה המערבית.	נובמבר 1989
הריסות ואטימות בתים כאמצעי ענישה בגדה המערבית וברצועת עזה בתקופת האינתיפאדה.	ספטמבר 1989

זו"חות מקרה

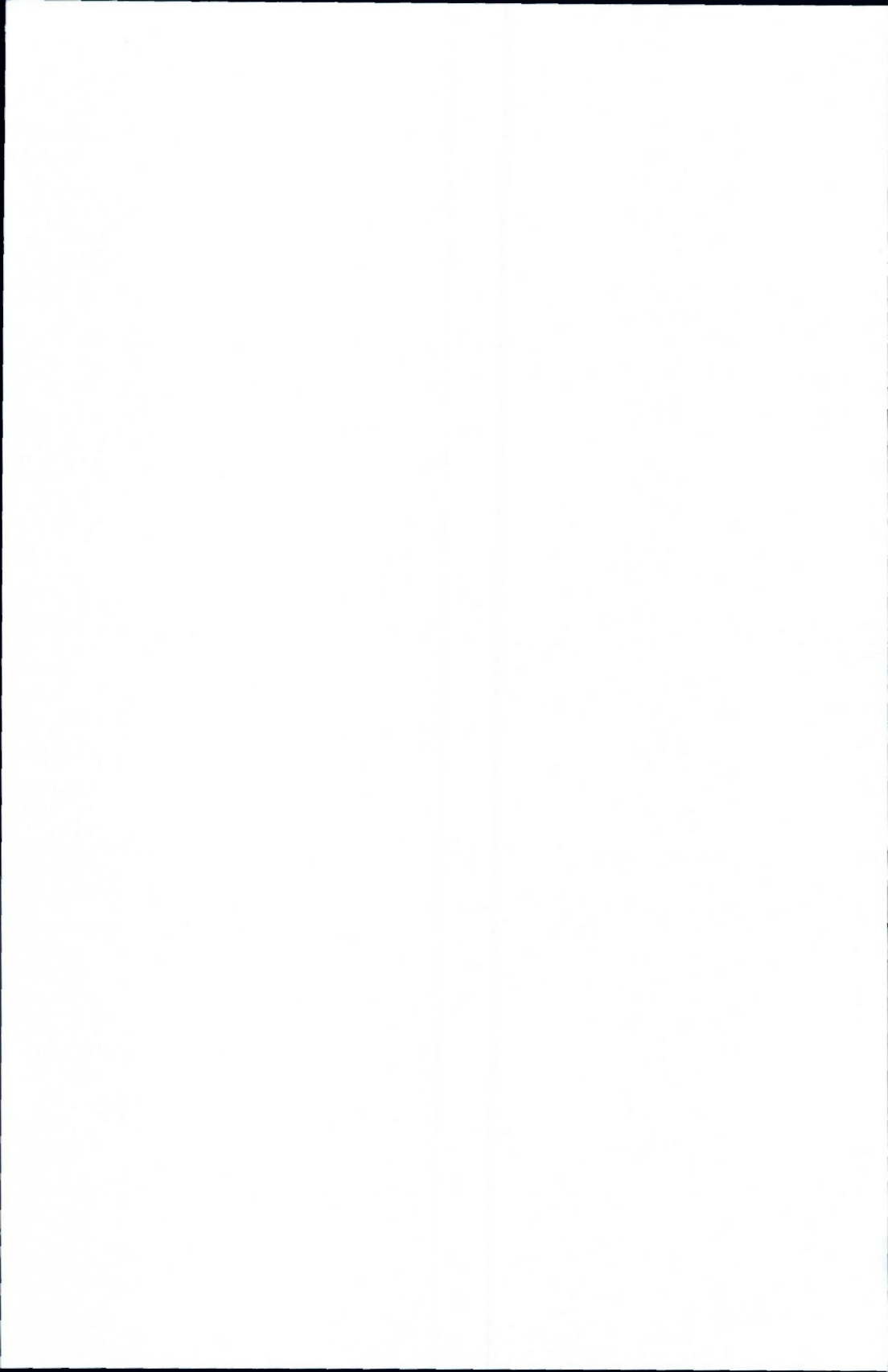
מעצרים וחקירתם של בני הזוג "עלי" מהכפר בני נעים.	יוני 1995
הוצאה להורג במקום. מחנה פליטים ג'באליא, 28.3.94, דו"ח משותף לארגונים בצלם ועורכי-דין פלסטינים למען זכויות האדם.	אפריל 1994
ירי קטלני וענישה קולקטיבית בעקבות הטבח במערת המכפלה.	מרס 1994
"הנהל החדש" בחקירות השב"כ: המקרה של עבד א-נאסר עובייד.	נובמבר 1993
ח'אן יונס, דצמבר 1992.	ינואר 1993
מותו של מוסטפא ברכאת באגף החקירות במיתקן הכליאה בטול-כרם.	ספטמבר 1992

פעילות **בצלם** בשנת 1995 מתאפשרת תודות לתרומותיהם של הגופים הבאים:

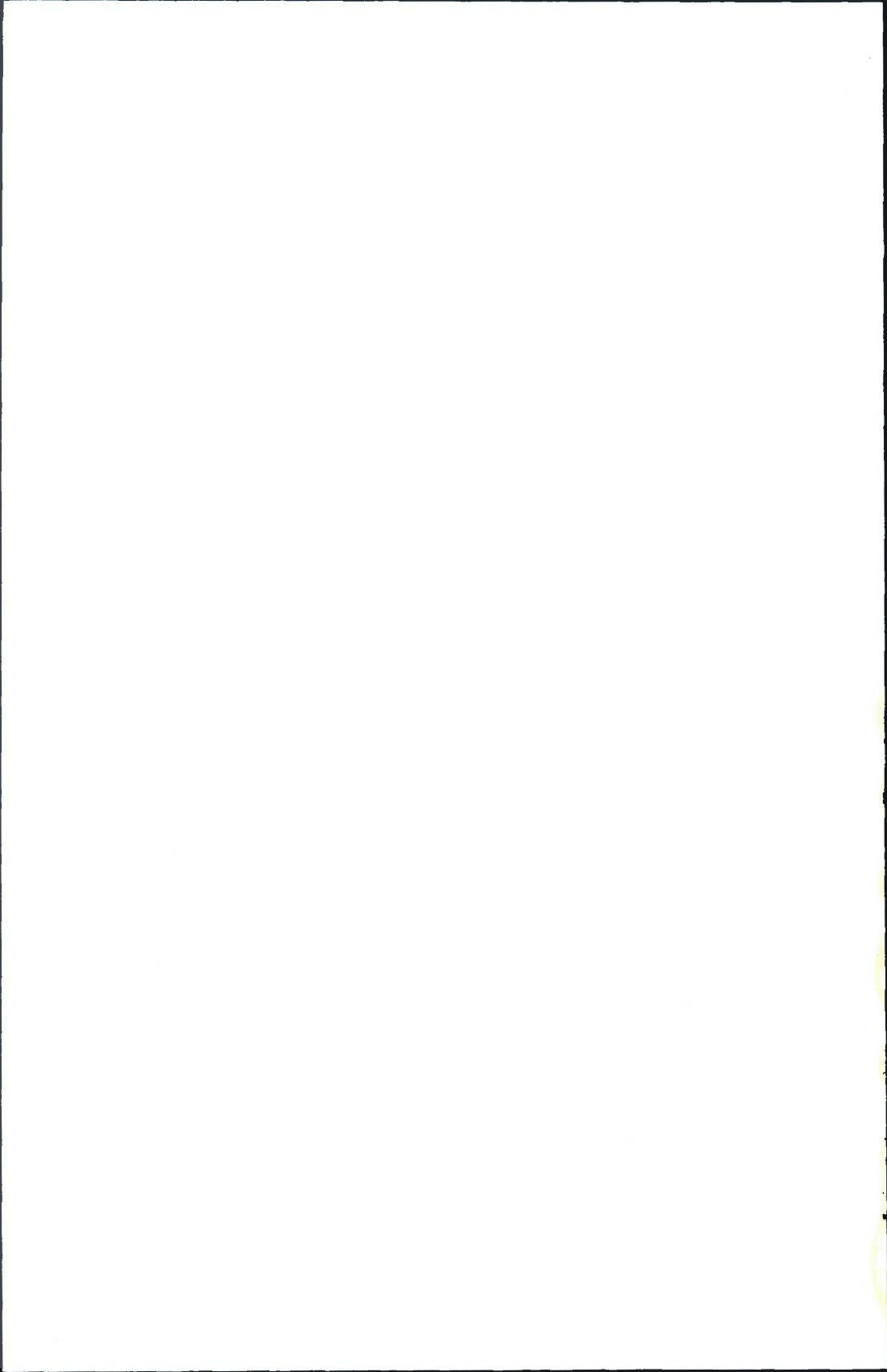
Christian Aid, Consulate-General of France in Jerusalem,
Commission of the European Communities, Danchurchaid,
EZE, Ford Foundation, ICCO, International Commission of
Jurists – Swedish Section, John Merck Fund, New
Prospect Foundation, New Israel Fund, NOVIB. Royal
Ministry of Foreign Affairs of Norway

בצלם, מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים, הוקם בפברואר 1989 על-ידי גוף רחב של משפטנים, רופאים, אנשי רוח, עיתונאים וחברי כנסת.

בצלם שם לו למטרה לתעד ולהביא לידיעת הציבור הרחב וקובעי המדיניות את הפרות זכויות האדם בשטחים ולהילחם בתופעת ההדחקה וההכחשה שפשטה בחברה הישראלית.

בצלם מקפיד על מהימנות המידע הנמסר מטעמו. מידע כזה מתפרסם רק לאחר תחקירי שטח מעמיקים שעורכים תחקירני המרכז. תוצאות תחקיריים אלה נבדקות לאור מסמכים רלוונטיים (רפואיים למשל), גירסת המקורות הרשמיים, ובראשם דובר צה"ל, ומידע ותחקירים ממקורות נוספים, בהם ארגוני זכויות אדם ישראליים, פלסטיניים ואחרים.

בצלם הוקם ופועל מתוך מחויבות ודאגה לזהותה ההומניסטית של מדינת ישראל, ואמונה כי כיבוד זכויות האדם אינו סותר את בטחונה.

כארגון זכויות אדם, מייחד בצלם את עיקר מאמציו לניסיון לשנות את מדיניות ממשלת ישראל בשטחים, ולהעמיד את הממשלה, כגורם השולט בשטחים, על חובתה לשמור על זכויות האדם של תושביהם ולקיים בקפדנות את המשפט הבינלאומי. המנדט של בצלם מוגבל לתיעוד ופעולה בנוגע להפרות זכויות האדם בשטחים. עם זאת בצלם מתנגד נחרצות לכל פגיעה בזכויות אדם מכל צד שהוא, בין אם היא מבוצעת בישראל, בשטחים או בארצות אחרות.

בצלם קובע כי השלטון הצבאי בשטחים, מעצם טיבו כשלטון כובש, מפר זכויות בסיסיות של תושביהם. התמשכותו של שלטון זה למעלה משנות דור מעצימה ומחריפה את ההפרות הללו. למרות הפוטנציאל לסיום השלטון הצבאי בשטחים שנוצר עם חתימת הסכם העקרונות ב-1993, עדיין קיים צורך להגן על זכויות האדם בשטחים. בצלם קורא לשים קץ לשלטון הצבאי הישראלי בשטחים. את מקומו חייב לתפוס שלטון אזרחי נבחר, שבמסגרתו יילקחו בחשבון ויכובדו זכויותיהם של כל הנוגעים בדבר. עם התקדמות תהליך השלום, ימשיך בצלם בפעילותו במטרה למנוע הפרות זכויות אדם ולהתריע עליהן.